

Veľké vyhodnotenie letnej
turistickej sezóny

str. 3

Príspevky zo škôl

str. 5

Úspechy v športe

str. 11

VYNOVENÁ SKALKA: PRIBUDLI VIA FERRATOVÝ SVET ČI IN-LINE DRÁHA

„Otvorenie Via ferratového sveta pomohlo oživiť starú časť Skalky a rozptýliť návštevníkov v priestore. Dobrým ťahom je aj doasfaltovanie in-line dráhy, ktorú využívajú nadšenci kolieskových korčúl a lyží, ale aj deti na odrážatkách a bicykloch.

Ozaj je radosťou prísť hore a vidieť, že Skalka žije,“ povedala pre Kremnické noviny zástupkyňa primátora Iveta Ceferová.

Viac o novinkách na Skalke sa dočítate na strane 2.
foto: Ivan Čillik

Na slovíčko s primátorom

MILÍ KREMNIČANIA,

končí sa obdobie letných dovolení a začína pestrofarebná sľečná jeseň.

Tento rok sa stala Kremnica vyhľadávanou destináciou dovolenkárov a ulice nášho mesta i jeho okolie boli nimi priam zaplavené. V letnej sezóne sme si mohli užiť aj akcie, ktoré sme organizovali spoločne s Oblastnou organizáciou cestovného ruchu Stredné Slovensko, a to hlavne Banický expres a nočné prehliadky nášho mesta. Chcem sa všetkým, ktorí ste pri organizovaní týchto akcií pomohli, poďakovať za váš voľný čas a úsilie, ktoré ste tomu venovali.

V meste pokračujeme prácami, ktoré sme si naplánovali. Položil sa nový povrch na Bystrickej ulici smerujúcej od Domova dôchodcov a domova sociálnych služieb, robila sa priebežná údržba ciest a chodníkov, začali sme s výmenou šindľových striech, aktívne sa pracuje na pomníku 1. svetovej vojny vo Zvolenskej doline, ktorý má byť otvorený 28. 10. 2020, a tiež na pomníku 2. svetovej vojny v parku na Dolnej ulici.

Na Skalke sa vyasfaltoval okruh, ktorý slúži pre nadšencov kolieskových korčúl a lyží, ale poslúži aj ako zimný bežecký okruh. Pre technické služby sme obstarali auto na separovaný zber Gazelle 4x4 a pre potreby mestskej polície hybridné vozidlo Suzuki Vitara. Tieto automobily sa menia z dôvodu nevyhovujúceho technického stavu.

Mesto Kremnica sa zapojilo do ponukového konania o internát Školy pre sluchovo postihnutú mládež, ktorý v prípade úspechu máme záujem prerobiť na nájomné byty.

Tak ako každý mesiac aj tento bol plný kultúrnych spoločenských a športových podujatí - 26. 8. sa stretli naši dôchodcovia vo svojom klube na tradičnom guláši, 2. 9. nastúpili naši žiaci a študenti do škôl. Prajem im a tiež pedagógom a nepedagogickým zamestnancom veľa sil a lepšie školský rok, ako ten minulý.

V tento deň mala tiež na Skalke stretnutie komisia cestovného ruchu Banskobystrického samosprávneho kraja. Absolvovali sme pracovné stretnutie s novým prednostom Okresného úradu v Žiari nad Hronom, Mgr. Michalom Zdychom.

5.9. zo Skalky „naživo“ vysielalo Rádio Regina, kde sa odprezentovalo nielen mesto so svojim okolím, ale aj ľudia, ktorí v ňom nielen žijú, ale aj preň pracujú. Tak, ako to často býva, nekončilo to len jednou akciou - v tento deň sme sa mohli stretnúť aj na Zasmiechuj deťom zdravie a Run&Walku na Skalke a na druhý deň sa konal Slovenský pohár v behu na kolieskových lyžiach. Slovenský zväz invalidov zorganizoval v dňoch 4. -6. 9. Kremnickú barličku, kde predstavili svoju lyrickú a prozaickú tvorbu.

9. 9. bola vernisáž výstavy múzea NBS-MMM „Strela jasná okovaná“, ktorej expozíciu odporúčam navštíviť. 17. 9. sa stretli Aktívni seniori na otvorení cvičebnej sezóny. 18. 9. prešli našim mestom cyklistické preteky Okolo Slovenska. 19.9. sa stretli zlatokopovia na Kremnickej zlatinke.

V závere vám všetkým prajem pekné sľečné dni, ktoré, dúfam, nevyužijete len na zber úrody zo záhrad, ale aj na potulky po prírode. Teším sa na stretnutia s Vami.

alexander.ferencik@kremnica.sk
+421 903 808 560

Alexander Ferencik
primátor mesta Kremnica

EMIL Z KREMNICKE

SEPTEMBER
ENIAC 20'

kreslený komix na pokračovanie

Via ferratový svet na Skalke je naozaj pre všetkých

Veronika Chrienová, foto: Ivan Čillík

Po viac ako pol roku prácach na Via ferratovom svete na Skalke sa atrakcia pre verejnosť otvorila v polovici augusta. Odvtedy sa Skalka teší ešte väčšiemu počtu návštevníkov, ktorí sa však vďaka Via ferratovému svetu rozptýľujú rovnomernejšie po areáli.

Skalka sa od otvorenia via ferraty Komín stala vyhľadávanou turistickou atrakciou aj mimo zimnej sezóny. Vzhľadom k popularite lezeckých prvkov sa mesto rozhodlo rozšíriť ponuku ferrát o nový Via ferratový svet, ktorý sľubuje zážitky pre všetky vekové kategórie. Asi najväčším lákadlom v rámci Via ferratového sveta, ktoré vzniklo v tzv. „starej“ časti Skalky, je via ferrata kategórie F, ktorá je svojou obťažnosťou pravdepodobne najťažšia v strednej Európe. „Via ferraty priťahli množstvo návštevníkov vyhľadávajúcich adrenalínové zážitky. Lanové mosty zas dávajú možnosť užiť si adrenalín aj tým menej odvážnym. Tento rok sme všetci pocítili, že Kremnica a Skalka sú turistami vyhľadávané. Svedčia o tom aj preplnené parkoviská nielen v meste, ale aj na Skalke,“ potvrdzuje zástupkyňa primátora mesta Iveta Ceferová.

Via ferratový svet je komplexný projekt, ktorý obsahuje množstvo nových prvkov. „Pre návštevníkov sme vybudovali Via ferratový svet so zaisťovacími lezeckými cestami s obťažnosťou „B, D, E“ a najťažšou via ferratovou cestou s obťažnosťou „F“. Lezecké cesty sú prepojené aj rôznymi technickými prvkami ako vtáčie hniezda, kyvadlo, kladina, lanové mosty. Cesta Via Commo s obťažnosťou „D“ končí na vrchole skalného masívu, odkiaľ lanovým mostom s dĺžkou 32 m vo výške 35 m prejdete na skalný hrebeň, z ktorého sú nádherné pohľady na Skalku, Krížnu a Turiec. Nezabudli sme ani na najmenších návštevníkov, ktorí so svojimi rodičmi prichádzajú na Skalku a pri vstupe do Via ferratového sveta sa môžu vyzabávať v Detskom raji,“ uviedol Alexander Ferenčík, primátor mesta Kremnica.

Via ferratový svet, podobne ako via ferratu Komín, spoleuralizoval Pavol Rajčan. „Najväčšou výzvou boli technické riešenia spojov medzi skalou a stromami a umiestnenie vtáčích hniezd tak, aby sme stromy nepoškodili,“ hovorí Pavol Rajčan s tým, že celý projekt sa snažili zrealizovať s čo najväčším ohľadom na zachovanie rázu okolitej prírody. „Celý komplex je z prírodných materiálov, použili sme okrúhle agátové drevo, červený smrek a nosné oceľové konštrukcie,“ dodal Rajčan. Práve agátové drevo má podľa neho najdlhšiu životnosť v klimatických podmienkach Skalky. „Ak sa budeme o to starať, verím tomu, že nás to prežije,“ hovorí s úsmevom Pavol Rajčan.

Projekt Via ferratového sveta organizačne zastrelilo mesto Kremnica a podarilo sa ho realizovať vďaka finančným prostriedkom poskytnutým Banskobystrickým samosprávnym krajom, Oblastnou organizáciou cestovného ruchu Stredné Slovensko, Nadáciou EPH a samozrejme mestom Kremnica.

Najťažšie úseky Via ferratového sveta sú len pre mimoriadne skúsených lezcov

Viacero zásahov Horskej záchranej služby a aj dobrovoľníkov si vyžiadalo nezvládnutie ferraty F-úha či E-jha zo strany turistov. „Od otvorenia

HARMONOGRAM ROZMIESTNENIA VEĽKOKAPACITNÝCH KONTAJNEROV PRE OBJEMNÝ KOMUNÁLNY ODPAD Z DOMÁCNOSTÍ

Od 05. 10. 2020 - 07. 10. 2020

Ul. ČSA - bytovka č. 265/60 pri závode Elba
Ul. ČSA - pri Psychiatrickej nemocnici
Ul. ČSA - vjazd do školy pre sluchovo postihnutú mládež
Ul. ČSA - pri „Finských domoch“

Od 07. 10. 2020 - 09. 10. 2020

Ul. ČSA - pri odbočke na ul. S. Chalupku
Ul. ČSA - pri staničnom chodníku / p. Kraus /
Ul. S. Chalupku - pri garážach / p. Lauko /
Ul. S. Chalupku - pod staničným chodníkom / p. Sabo /

Od 09. 10. 2020 - 12. 10. 2020

Zechenterova ul. - pri dome č. 340/29 nad Zechenterovou záhradou
Angyalova ul. - pri dome č. 407/7 p. Bachara
Angyalova ul. - pri internáte ŠÚV
Angyalova ul. - pri Furmanke

Od 12. 10. 2020 - 14. 10. 2020

Bystrická ul. - pri autobusovej zastávke
Ul. P. Krížku - pri II. ZŠ a Akropole
Námestie SNP a Ul. P. Krížku - parkovisko Jeleň
Zlatá ul. - pri dome 605/21 - križovatka do Spálenej ul.

Od 14. 10. 2020 - 16. 10. 2020

Zámocké nám. - pri vstupe do zámku
Veternícka ul. - pri kaplnke
Veternícka ul. - parkovisko pred „H“ Veterník
Veternícka ul. - pri garážach nad „H“ Veterník

Od 16. 10. 2020 - 19. 10. 2020

Ul. J. Horvátha a Ul. Rumunskej armády - pod elektro Friebert
Ul. J. Horvátha - pri pohostinstve Paleta
Ul. J. Horvátha - pri kotolni

via ferratových ciest, či už ferraty Komín alebo Via ferratového sveta upozorňujeme, že cesty so stupňom obťažnosti E a F nie sú pre každého. Tie sa budovali pre skúsených ferratistov a lezcov, ktorí jednoducho na to majú. Ja sa držím pravidla, že najprv si vyskúšam ľahšie cesty a keď sa potápim v D-éčku, nebudem liezť do F-úha a E-jha. Ozaj je to na zodpovednosti každého z nás. Výstrahou nech je aj jeden z posledných úrazov na ceste F-úha, keď skúsený lezec naliezol do cesty síce s ferratovým setom, ktorý však nepoužil a vypadol z 15 metrovej výšky. Takýto hazard so životom a precenenie síl sa nevyplácajú, upozorňuje Iveta Ceferová.

O bezpečnosti na via ferratách prebehlo stretnutie s Horskou záchrannou službou. Výsledkom by malo byť prijatie VZN, nové výstražné tabule a odporúčanie pre lezcov používať na via ferratách E a F celotelový úväz.

Podľa realizátora Pavla Rajčana by v prípade, že lezec správne použije výstroj nemalo ani pri nezvládnutí lezeckého úseku dôjsť k zraneniu. „Pri via ferratovej ceste F-úha by malo prísť k odsadnutiu lezca, nie k jeho pádu, keďže jeho ferratový set je napnutý. Všetky najťažšie úseky sú totiž v traverze. Aj takzvané zlanenie lezca si však vyžaduje zásah HZS,“ dodáva Rajčan.

Ul. J. Horvátha - plocha pri ĽAI

Od 19. 10. 2020 - 21. 10. 2020

Dolná ulica a Ul. Matunáková - pri poliklinike / Ul. Matunáková /
Dolná ulica - „Londýn“
Dolná ulica - medzi domami č. 54/34 a 62/47
Ul. J. Kollára - pri dome J. Kollára č. 544/7

Od 21. 10. 2020 - 23. 10. 2020

Štefánikovo nám. - oproti vchodu do vinárne
Kutnohorská ulica - pri škole pre sluchovo postihnutú mládež
Ul. Ľ. Štúra - horná časť
Banská cesta - pri dome č. 814, bývalá SSE

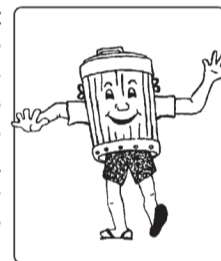
Od 23. 10. 2020 - 26. 10. 2020

Banská cesta - „Kórea“
Nová dolina - v križovatke pri garážach
Nová dolina - horná časť pri križi
Ul. J. Langsfelda - pri dome 729/26

Kontajnery budú rozmiestnené a odvezené v deň podľa rozpisu

od 07.00 hod. - do 14.00 hod.

Kontajnery sú určené len pre obyvateľov mesta Kremnica pre zber objemných komunálnych odpadov z domácností. Do kontajnerov, prosíme, nevhadzujte: trávu, konáre a nebezpečné odpady (opotrebované pneumatiky, autobatérie, odpadové farby, laky a štetce, obaly znečistené rôznymi škodlivinami, zaolejované handry, jedlé oleje a tuky, staré televízory a iné elektronické zariadenia).

Čo nájdeme vo Via ferratovom svete:

1. Cvičná via ferrata - obťažnosť "B": dĺžka 15 m. Cvičná ferrata je určená na nácvik a zaobchádzanie s via ferratovým výstrojom. Končí pri ikonickom strome, ktorý sa nevzdal ani v ťažkých podmienkach na Skalke.

2. Via ferrata traverz - obťažnosť "B": dĺžka 100 m. Je to hlavná jednosmerná via ferrata, ktorá traverzuje skalný masív medzi zjazdovkami. Via ferrata traverz je poprepájaná viacerými zážitkovými prvkami ako sú vtáčie hniezda, kladina, kyvadlo, mosty a rebrík DNA. Návštevník môže traverz opustiť na viacerých únikových miestach.

3. Hrebeňová via ferrata - obťažnosť "B": dĺžka 30 m. Via ferrata vedie výrazným hrebeňom a v jej strede sa križuje s Via ferratou traverz.

4. Via Commo - obťažnosť "D": dĺžka 110 m. Via ferrata traverzuje pás skál v ľavej časti vedie dreveným mostom popri javore v záreze skál, ďalej cez vrcholovú skalnú stienku a vystupuje na skalnej veži pri lanovom moste s dĺžkou 32 m a maximálnou výškou 35 m, ktorý končí na skalnom masíve s výhľadmi do širokého okolia.

5. Via ferrata F-úha - obťažnosť "F": dĺžka 45 m, previs 11 m. Najťažšia ferratová cesta na Slovensku, ktorú odporúčame skúseným lezcom. Pozor je extrémne náročná! V pravom slova zmysle je to horolezecká cesta obťažnosti 7+ UIAA istená via ferratovým lanom. Je určená pre lezcov, ktorí povinne zvládajú uvedený stupeň obťažnosti.

6. Via ferrata Malá výzva E-jha - obťažnosť "E": dĺžka 16 m, previs 3 m.

Via ferratový svet sa nachádza v exponovanom teréne s nutnosťou použitia špeciálnych ferratových setov. Tie sú k dispozícii na zapožičanie v Relax centre na Skalke.

ZHODNOTENIE LETNEJ SEZÓNY 2020: Návštevníkov Kremnice v lete výrazne pribudlo

Veronika Chrienová, foto: Ivan Čillík, NBS - MMM

Aj napriek značným protipandemickým opatreniam, s ktorými sa svet doteraz vyrovnáva a ktoré sa v poslednom mesiaci ešte sprísnil, si letnú sezónu v Kremnici pochvalujú ubytovacie zariadenia, expozície a Kultúrne a informačné centrum. Možno aj vzhľadom k snahe o minimalizáciu cestovania do zahraničia sa do Kremnice prišlo pozrieť rekordné množstvo turistov.

Nárast počtu návštevníkov Kremnice zaznamenali takmer všade

„Minulé leto sme zaznamenali nárast o 30 % oproti roku 2018,“ hovorí riaditeľka KIC Kremnica Zuzana Tileschová s tým, že rastúci trend je tento rok ešte viac citel'ny. V júli prišlo do informačného centra o 35% viac návštevníkov oproti roku 2019, v auguste to bol nárast až o 42%. „Nemalý podiel na raste návštevnosti informačného centra má dobová výrobná Kremnických krumplov niektorí návštevníci mali návštevu výrobné ako hlavný cieľ,“ dodala Tileschová.

Návštevnosť v letných mesiacoch výrazne stúpla aj v NBS - Múzeu mincí a medailí, kde podľa Miriam Kostrianovej prišlo v porovnaní s rokom 2019 o 3.740 návštevníkov viac. „Menej návštevníkov bolo len v mesiaci jún, počas ktorého navštevujú múzeum prevažne školské skupiny. Zaznamenali sme ale vysokú návštevnosť pedagógov a žiakov kremnických ZŠ a MŠ, ktorí navštívili v galérii výstavu s názvom Salón < 55 kremnických výtvarníkov,“ dodáva Kostrianová. Múzeum mincí a medailí organizovalo cez leto viacero podujatí. „Špeciálne otváracie hodiny a zaujímavý sprievodný program bol pripravený aj počas festivalu Kremnické Gagy 2020, kedy expozíciu Líce a rub peňazí navštívilo o 107 návštevníkov viac ako v roku 2019,“ dodala Kostrianová.

Júnový výpadok školských výletov pocítili aj expozície v Mincovni Kremnica a Banské múzeum Stôlna Andrej. Aj tu však návštevnosť v júli a auguste stúpla. „V júli sme zaznamenali zvýšený záujem o prehliadky štôlne, odsprevádzaných bolo 1 777 návštevníkov, takisto v auguste, a to dokonca 2 014 turistov. Oproti minulému roku sa teda jedná o 41% vyššiu návštevnosť v rámci letných prázdnin. Podarilo sa nám tak aspoň čiastočne kompenzovať stratu z jarnej sezóny,“ povedal Dušan Roob z banského múzea. Na jar a najmä v júni, keď expozície počítajú so školskými výletmi, Banské múzeum Stôlna Andrej podľa Dušana Rooba prišlo o 3000 potenciálnych návštevníkov.

Počet návštevníkov v expozícii Mincovne Kremnica v lete klesol vzhľadom k tomu, že od júna v rámci opatrení obmedzili kapacitu na 15 ľudí na jednu prehliadku. Podľa Ivany Koreňovej z Mincovne by však čísla v prípade štandardnej prevádzky presiahli štatistiku z roku 2019, keďže záujem o prehliadky bol rekordný.

Počet návštevníkov sa výrazne zvýšil aj na Skalke

„Pre túto sezónu do 10. 9. 2020 je predpokladaná návštevnosť okolo 14 000 ľudí. Vychádzame z údajov, ako je počet zapožičaných ferratových setov a obsadenosť parkovacích miest na Skalke,“ hovorí zástupkyňa primátora mesta Iveta Ciferová. Spokojnosť so sezónou na Skalke vyjadrila aj Zuzana Tileschová. „Leto v Relax centre už tradične patrí sústreďeniam športových klubov. Tie sa napriek situácii vo väčšine uskutočnili a športoviská boli využité. Pôvodná ferrata, ako aj nový Svet ferrát prilákal na Skalke množstvo turistov. Pre porovnanie, ich počet sa za rovnaké obdobie minulého roka ztrojnásobil.“

Pochvalujú si aj ubytovacie zariadenia

„S letnou sezónou sme spokojní. O Kremnicu bol veľký záujem a pocítili sme to aj my ako ubytovacie zariadenie. Prevažne sme mali dvojnocových turistov, ale bolo pár rodín, ktoré u nás strávili viac ako tri noci,“ hovorí Petra Volková z ubytovania Barbakan. Sezóna bola podľa Evy Slašťanovej silná aj v penzióne Stefanshof. „Zaznamenali sme zvýšený počet ubytovaných, ktorí u nás strávili priemerne tri noci.“ Podobne aj v hoteli Golfer turisti strávili priemerne 3 noci, podľa Zuzany Bielikovej sa niektorí hostia ubytovali aj na celý týždeň. „Sezóna 2020 bola silnejšia, čo sa týka obsadenosti, ale aj náročnejšia ako v lete 2019. Pobytu sa predlžovali, čo bolo pre nás najdôležitejšie a sme radi, že hostia spoznávajú krásy Slovenska a hlavne Kremnice a jej okolia,“ dodala. Obsadenosť ubytovacích zariadení bola citel'ná aj pre Kultúrne a informačné centrum. „Počas leta sa nám niekoľkokrát stalo, že sme sa snažili zohnať ubytovanie pre náhodných turistov a nebolo to možné, lebo bolo obsadené,“ potvrdzuje Zuzana Tileschová.

Kam turisti u nás chodia najradšej?

Hostia ubytovacích zariadení v Kremnici prejavili záujem najmä o historické a banské pamiatky

v meste, expozície a hradný areál. „Najväčším záujmom sa teší hlavne ferrata a okolitá príroda. Páči sa im aj centrum mesta. Chýba im kúpalisko, lebo leto bolo príjemné na teplé dni a radi by sa ovláždili. Kremnica má čo ponúknuť, najdôležitejší je hlavne ľahký prístup k informáciám a objednaníu. Naši hostia vyhľadávajú každodenné atrakcie mesta a okolia, podujatia nie sú pre nich veľkým ťahákom,“ povedala Zuzana Bieliková z hotela Golfer. Hostí ubytovania Barbakan podľa Petry Volkovej zaujímali najmä expozície, návštevníci via ferraty sa v Barbakane na viac nocí nezdržovali. Via ferrata, okolitá príroda a centrum mesta boli hlavnými lákadlami pre ubytovaných v penzióne Stefanshof. „Veľké sklamanie je však z pešej zóny, ktorá na našich hostí pôsobí zanedbane a pustoto. Tak isto sú zhrození z opustených domov na konci Kutnohorskej ulice,“ vyjadrila sa Eva Slašťanová z penziónu Stefanshof s tým, že problémom sú podľa nej aj chýbajúce služby, najmä v oblasti gastronómie.

Podľa Zuzany Tileschovej z KIC Kremnica sa turisti najviac zaujímajú o možnostiach trávenia času v meste. „Najviac informácií sme poskytli o expozíciách, otváracích hodinách, prípadných obmedzeniach, o možnostiach výletov do okolia. V neposlednom rade je súčasťou návštevy informačného centra nákup suvenírov, kníh a máp,“ dodala Tileschová.

Väčšina turistov opatrenia dodržiavala

Povinné rúška, dezinfekcia či rozostupy boli a sú súčasťou nášho života už mesiace. Ako sa k tomu postavili návštevníci Kremnice? „Našli sa aj takí, ktorých bolo treba upozorniť, ale vždy sme situáciu vyriešili,“ hovorí Zuzana Tileschová. S disciplinovanosťou turistov boli spokojní aj v Múzeu mincí a medailí, kde dokonca podľa Miriam Kostrianovej dokázali flexibilne rúško pre svojich návštevníkov zabezpečiť.

Jesennú sezónu zatiaľ obmedzujú nové opatrenia

Jesennými lákadlami pre turistov boli v minulosti okrem okolitej prírody a expozícií aj rôzne podujatia. Jedno z tých najväčších, Kremnická slávnosť vína, už svoje zrušenie ohlásila. Vzhľadom k pandemickej situácii sa neuskutoční ani tradičné Kremnické jablko. Po novom sa organizovania hromadných podujatí museli vzdať aj bary, reštaurácie, nočné kluby a pohostinstvá.

Niekoľko podujatí zatiaľ ohlasuje NBS - Múzeum mincí a medailí. „V októbri plánujeme v galérii sprístupnenie novej výstavy obrazov a Halloweenské podujatie pre deti. Veríme, že pandemická situácia bude priaznivá a neohrozí našu organizáciu týchto podujatí,“ hovorí Miriam Kostrianová. Podujatia v obmedzenom režime organizuje aj Akropola, viac sa dočítate na strane 8.

18. výročie Ústrednej vatry zrchovanosti

Milan Rybársky, foto: Ivan Čillík

Aspoň v krátkosti si pripomeňme historické udalosti, ktorých uskutočnenie pri Kostole sv. Jána Krstiteľa predchádzalo vzniku samostatnej Slovenskej republiky dňa 1. januára 1993. Už málokto vie, že tejto významnej udalosti predchádzalo vyslanie Vianočného posolstva Slovákov z areálu Geografický stred Európy svet, pred vianočnými sviatkami v roku 1991. Posolstvo o tom, že pod Tatrami žije národ Slovákov, ktorý sa hrdo hlási k životu. Že sme tu a chceme s každým v dobrom vychádzať. Autor textu Roman Kaliský.

Pri príležitosti 28. výročia vyhlásenia Deklarácie o zrchovanosti Slovenskej republiky, ktorej text v areáli Geografický stred Európy v roku 1992 prečítal vtedajší predseda Slovenskej národnej rady Doc. JUDr. Ivan Gašparovič, CSc. Dr.h.c. pre prítomnú širokú verejnosť z celého Slovenska cez 1300 zúčastnených. Na záver podujatia bola zapálená prvá Ústredná vatra zrchovanosti. Ďalšie vatry sa rozohrali na viacerých miestach po celom Slovensku. Z podujatia vysielali priamy prenos Slovenská televízia a Slovenský rozhlas.

Podujatie bolo zahájené hymnou Slovenskej republiky a prednesom básne - Vlast' moja rodná, od Turzovej, prednesenej členkou MO MS v Kremnici Matildou Olbrichtovou, ktorá na záver podujatia ukončeného Hymnou Matice slovenskej, predniesla aj báseň - Modlitba za Slovensko od Rúfusa. Program spestrili vystúpením hudobno — spevácky

súbor SUČIANKA zo Sučian a spevácka skupina PRAMEN zo Žarnovice.

Medzi vystúpením spevokolov hlavný príhovor predniesol predseda MO MS Milan Rybársky. Aby sa uvedené podujatia konali v dôstojnom prostredí, z podnetu predsedu MO MS mesto Kremnica, s obcou Kremnické Bane a Maticou slovenskou utvorili realizačnú skupinu budovania areálu. Architekt Jakub Tomašák z vysokej školy stavebnej v Bratislave sponzorsky vypracoval projektovú dokumentáciu areálu zahrňujúcu 13 dielich projektov, na ktoré bolo vydané územné rozhodnutie. Zrealizovalo sa 7. projektov hlavne s príspevom Ministerstva kultúry SR a Matice slovenskej. Neukonče-

ná ostala stavba amfiteátra, kde je nedokončené sedenie v hľadisku. Po zmene vlády nový minister kultúry Kňazko zastavil budovanie areálu i konanie vatier. Po dohode s Maticou slovenskou predseda MO MS obnovil v roku 2017 konanie vatier. Stal sa ich hlavným organizátorom v spolupráci s mestom Kremnica, obcou Kremnické Bane a Maticou slovenskou v Martine. Poznamenal, že Areál stred Európy takmer denne navštevujú turisti nielen zo Slovenska, ale aj zo zahraničia a zaslúžil by si pokračovať v realizácii projektov. Záverom sa poďakoval za úpravu amfiteátra starostovi obce Kremnické Bane Vozárovi, manželom Horváthovcom členom MO MS v Kremnici a mestu Kremnica za postavenie Ústrednej vatry zrchovanosti.

S ďalšími príhovormi vystúpili: tajomník Matice slovenskej v Martine ThLic Viliam Komora, PhD., primátor mesta Kremnica Ing. Mgr. Alexander Ferenčík, exprezident Slovenskej republiky Doc. JUDr. Ivan Gašparovič, CsC., Dr.h.c. a i RNDr. Jozef Prokeš, CSc. Podujatie moderovala Ing. Ivana Horváthová členka MO MS. Hlavný organizátor vatry bol predseda MO MS Milan Rybársky a spolu organizátori mesto Kremnica, obec Kremnické Bane a Matica slovenská v Martine. Vystúpenie súborov bolo realizované s finančnou podporou Nadácie Matice slovenskej. Konanie Ústrednej vatry zrchovanosti nenarušil ani občasný mierny dážď.

Skončil som najdlhšiu záhradkársku etapu — ďakujem

Jozef Lichtner

Na členskej schôdzi Slovenského zväzu záhradkárov ZO Kremnica dňa 11.07.2020 bol zvolený nový výbor SZZ v Kremnici a súčasne i jeho nový predseda. Ukončil som svoju sedemnásťročnú predsednícku činnosť medzi kremnickými záhradkármi. Do funkcie predsedu som bol zvolený dňa 22.3.2003. Funkcia si vyžadovala spoluprácu s výborom a záhradkármi v organizácii, ktorá združuje viac ako dvestodvadsať členov. Vo výbere sa za moje funkčné obdobie vystriedalo dvadsaťštyri členov. K výmene dochádzalo najmä z dôvodu vyššieho veku a choroby.

Počas pôsobenia vo funkcii som zažil krásne obdobia ale i stresové obdobia. Rád spomínam na stretnutia so záhradkármi, pri akciách ako bolo každoročne Kremnické jablko, na členských schôdzach, pri brigádach na úprave areálu na spracovanie ovocia a obzvlášť pri organizovaní zájazdov na záhradkársku výstavu. Každoročne sa záhradkári tešili na jarné výstavy v Trenčíne alebo Nitre, kde sa zásobili priesadami, semenami, chemickými prostriedkami na ochranu rastlín a malou poľnohospodárskou technikou. Výbor organizoval i zahraničné zájazdy na výstavy so záhradkárskou tematikou. Pre mňa nezabudnuteľný bol zájazd v roku 2007 do rakúskeho Tullnu, ktorý mal názov „Kvetinová cesta časom“, zúčastnilo sa ho deväťdesiatdva záhradkárov. Podobne nezabudnuteľný bol i päťdňový zájazd na výstavu jarných kvetov — tulipánov, narcisov v parku Keukenhof v Holandsku za účasti štyridsaťpäť záhradkárov, zájazd do zámkov na Loire vo Francúzsku. Výbor organizoval i dvojkoľňové zájazdy do Čiech, kde sme navštívili výstavy v Litoměřiciach, Kroměříži, Olomouci a posledný v roku 2019 v Lysej nad Labem, jednodňové do rakúskeho Schloss Hofu, do poľského Krakova. O všetky zájazdy bol veľký záujem a s naplnením autobusu sme nemali problém. Účastníci boli väčšinou spokojní, plní zážitkov a poučenia o tom, ako sa záhradkárenie praktizuje v susedných štátoch.

Milé boli i každoročné stretnutia s predsedom Republikového výboru SZZ pánom profesorom Hričovským a tajomníkom pánom Korčekom. Prijali naše pozvanie buď na členské schôdze alebo na výstavy Kremnické jablko. Odborné prednášky pána profesora boli vtipné, so zameraním na najnovšie poznatky z ovocinárstva, upútali a in-

špirovali záhradkárov pri pestovaní doporučených odrôd ovocia. Záhradkári boli aktívni, otázky boli aktuálne a pomohli mnohým pri pestovaní ovocia v našej oblasti.

Predaj priemyselných hnojív za nákupné ceny od dodávateľa Floriana Prievidza, mletie a lisovanie ovocia, pálenie destilátu v pestovateľskej pálenici boli služby, ktoré každoročne poskytoval zväz záhradkárov svojim členom i sympatizantom.

Najneprijemnejšie obdobie som zažil v jeseni 2018 a na jar 2019. Úroda ovocia v roku 2018 predurčovala, že záhradkári budú mať veľa ovocia, ktoré budú chcieť spracovať. Mleli a lisovali sme jablká celú jeseň. Elektromotor na mlynci takúto záťaž nevydržal a museli sme často zabezpečovať jeho opravu a výmenu. Horšia situácia nastala, keď sa pokazilo liehové meradlo v pálenici, prepálil sa chladič a vrchné dno rektifikačného kotla. Na pálenie čakalo desiatky záhradkárov, veď v tom roku sme vypálili sedemsto kotlov kvasu od záhradkárov. Bolo to najviac v celej histórii pálenice. Poruchy sa objavili i na ďalších zariadeniach, ktoré sme odstránili po sezóne. Celé zariadenie pálenice má už viac ako tridsať rokov a slúžilo skoro bez porúch. Verím, že k podobným stresom v najbližších rokoch v pálenici nedôjde.

V sedemnásťročnej činnosti som spolupracoval s primátormi mesta. Ďakujem Ing. Miroslavovi Nárožnému, RNDr. Zuzane Balážovej a Ing. Mgr. Alexandrovi Ferenčíkovi, primátorom, od ktorých som dostával veľkú podporu pri mojej práci a pomoc pri organizovaní spoločných akcií. Touto cestou musím poďakovať i zamestnancom mesta a to Svetlane Šverhovej a Richardovi Rothovi, ktorí vždy ochotne poskytli záhradkárom pomoc nielen pri organizovaní Kremnického jablka ale i pri ďalších akciách. Ďakujem za spoluprácu všetkým členom výboru základnej organizácie, členom kontrolnej a revíznej komisie, páleničiarom za celé obdobie, čo so mnou spolupracovali a vytvárali hodnoty, ktoré základnú organizáciu v Kremnici ctíli a zaraďovali ju medzi najaktívnejšiu v rámci okresu. Súčasne ďakujem všetkým poctivým záhradkárom organizovaným v SZZ za pochopenie, čo organizované záhradkárenie pre nich znamená a za vytváranie hodnôt pre seba a ich rodinných príslušníkov. Počas mojej činnosti Okresný úrad SZZ udelil záhradkárom dvadsaťtri vyznamenania. Záhradkárom

ocenil i Republikový výbor SZZ ktorý udelil Vyznamenanie II. stupňa Základnej organizácii Kremnica, Republikový výbor SZZ udelil aktívnym členom päťdesiatšesť vyznamenania pri príležitosti životného jubilea, pätnásť vyznamenania III. stupňa, päť vyznamenania II. stupňa a tri vyznamenania I. stupňa.

Želám novému výboru SZZ ZO Kremnica do budúcnosti veľa úspechov, veľa tvorivých myšlienok a dobrých nápadov a záhradkárom bohaté, úrodné roky.

Dôchodcovia súťažili

Peter Lysek a Marian Marko

Športový klub tenisu v Kremnici spolu s tenisovými veteránmi zorganizovali začiatkom septembra tenisový turnaj pod názvom „O Zlaté rúško“.

Hralo sa v dvoch skupinách, nad 60 rokov a nad 70 rokov.

V skupine 60+

1. Jozef Golebiowski — Ján Polák (ZH)
2. Elena Čopíková — Katarína Valušková
3. Peter Lysek — Miroslav Marko

V skupine 70+

1. Pavol Hlaváč — Vladimír Ivančík (ZH)
2. Ján Grossmann — Stanislav Šikula
3. Tibor Ferenčík — Boris Grellneth

Okrem hlavných cien boli udelené aj vtipné ceny jednotlivcov, kde dominovala cena organizátorov ELENKINE KREMNICKE KRUMPLE Z LÚČOK.

Turnaj mal dobrú úroveň, za čo treba poďakovať aj sponzorom: ELBA, a.s. Kremnica, ŠKT Kremnica, ZOO Bojnice, Jaroslav Slašťan, Vinotéka Matyšák — Peter Schmidt, Petronela Brhlíková, Elena Copíková, Peter Lysek.

Záver patril výborným grilovaným kurencom, ktoré už pravidelne pre naše turnaje veľmi chutne pripravuje p. Alexander Ferenčík st. — Toliar Kremnica (pre starších generácií). Ďakujeme. Budúci ročník pravdepodobne pripraví naši hostia a tenisoví kamaráti zo Žiaru nad Hronom.

Prváčikovia v „Novej škole“

Učiteľia ZŠ Angyalova ulica

Prvý školský deň sme privítali 30 nových prváčikov, ktorí v sprievode svojich rodičov začali novú etapu svojho života.

Naše lienky a námorníci svoj veľký deň zvládli veľkolepo. Nielenže prekonali svoj strach a obavy, ale dokázali svojim pani učiteľkám, že sú pripravení stať sa naozajstnými žiakmi.

Lienky sa zoznámili s lienkou Lenkou a nakreslili jej pekné obrázky, v ktorých naplno využili svoju fantáziu a tvorivosť. Triede námorníkov sa spoločnými silami podarilo zvládnuť búrku, zložiť námornícky sľub odvahy, umu a čestnosti a nájsť poklad kráľa Abecedára.

Silný odkaz kráľa Abecedára „Poklad je vo vás, milí žiaci“ naplníme a rozvíjame u našich žiakov aj prostredníctvom daltonského vyučovania, ktoré sa zameriava na rozvoj základných princípov, a to: zodpovedná sloboda, spolupráca a samostatnosť. Daltonské vyučovanie umožňuje žiakovi osobné rozhodovanie, voľbu a súčasne robí žiaka zodpovedného za to, čo robí, za jeho rozhodnutia a ich dôsledky. Žiaci spolupracujú v skupinách, vzájomne si pomáhajú. Atmosféra spolupráce tu však zatienuje rivalitu, súťaživosť. Možnosť samo-

statne pracovať výrazne ovplyvňuje motiváciu. Žiaci musia sami hľadať a riešiť zadania, byť aktívnymi, no zároveň rešpektuje pracovať vo vlastnom tempe. Každý daltonský blok prebieha v určitej téme, a tak sa žiaci môžu stať indiánmi, pirátmi, či námorníkmi, preniesť sa do krajiny zázrakov, či byť objaviteľmi, kozmonautmi alebo rozprávkovými bytosťami. Realizáciou vyučovania podľa daltonského plánu možno u žiakov rozvíjať množstvo kompetencií, napr. vyberať, hodnotiť, prijímať nové nápady, ponúknuť svoje nápady pri spoločnej práci, používať vybrané informačné technológie pri učení sa, vyhľadávať informácie na internete, a pod. Daltonu je prispôbené aj technické vybavenie triedy – interaktívne riešenie, notebooky.

Našich prváčikov čaká objavovanie prírody, pochopenie zázrakov techniky, ale aj miesta človeka v ľudskej spoločnosti cez krásu materinského jazyka i vyučovania anglického jazyka zážitkovým učením, v čom im všetci budeme držať palce.

Ako sme trávili letné prázdniny

eMKLub

Tento projekt je podporený
z Nadačného fondu Deti v bezpečí
poisťovne Kooperativa

Kooperativa
VIENNA INSURANCE GROUP

NDS
NADÁCIA PRE
DETI SLOVENSKA

Letné prázdniny predstavujú pre niekoho najočakávanejšie a najkrajšie obdobie v roku, no pre niektoré deti a rodiny zo sociálne znevýhodneného prostredia prináša toto obdobie neistotu spojenú s bezpečným a zmysluplným trávením voľného času.

Občianske združenie eMKLub v Kremnici v spolupráci s Nadáciou pre deti Slovenska realizovalo projekt: „Športom a pohybom k integrácii a budovaniu komunity“, vďaka ktorému sa nám podarilo svojpomocne zrekonštruovať a zmodernizovať športové a hracie plochy, ktoré majú široké využitie pri práci s deťmi, mládežou a rodinami zo sociálne znevýhodneného prostredia.

Celé leto tak v areáli občianskeho združenia prebiehali s pomocou cieľovej skupiny a našich dobrovoľníkov rekonštrukčné práce a zaujímavé športové turnaje, ktoré pripravili areál hracích a športových plôch na jeho bohaté využívanie pre všetkých záujemcov aj do ďalších rokov.

Srdečné ĎAKUJEME tak patrí Nadácii pre deti Slovenska a nadačnému fondu poisťovne Kooperativa, bez ktorých finančnej pomoci by sa projekt neuskutočnil.

VEĽKÁ VĎAKA

Monika Golhová

Školský rok 2020/2021 sme začali veľmi pozitívne a s radosťou. Od spoločnosti ELBA, a.s. sme dostali finančný dar 1000 €. Touto cestou sa chceme veľmi pekne poďakovať. Finančná pomoc bude použitá na nákup šatňových skriniek. Ďakujeme veľmi pekne aj v mene detí a za kolektív MŠ Dolná.

DIVADELNÝ SÚBOR
ČI-PR-CHA
ČINNOSŤ PREVENTÍVNEHO
CHARAKTERU

PRI ZUŠ J. L. BELLU V KREMNICI

ŽENSKÝ ZÁKON
ALEBO
O NICH BEZ NICH

AUTOR TEXTU: J. G. TAJOVSKÝ
RÉŽIA: PETER LUPTOVSKÝ

29.9.2020 utorok
18:00 hod.
MsKS Kremnica

Oslávte s nami 70 rokov ZUŠ J. L. Bellu v Kremnici

NEVŠEDNÁ VÝSTAVA STRELECKÝCH TERČOV PO PRVÝKRÁT SPRÍSTUPNENÁ V MÚZEU MINCÍ A MEDAILÍ V KREMNICI!

Strela jasná okovaná! Kremnický meštiansky strelecký spolok a jeho terče

NBS - MMM

Zábavné, ľúbostné, poučné, či odzrkadľujúce súdoby život sú motívy maľované na streleckých terchoch vystavených v Meštianskom dome, v ktorom sa zároveň odohráva príbeh z dejín kremnického meštianskeho streleckého spolku. Múzejná kolekcia 138 zreštaurovaných a zdigitalizovaných maľovaných terčov z rokov 1837 – 1896, ktorá je treťou najväčšou zbierkou na Slovensku a dokumentácia voľného času s nimi súvisiacia je bezpochyby Strela jasná okovaná! Terče a príbehy na nich sprostredkovávajú dejiny kremnického streleckého spolku a jeho členov, ktorých pôsobenie a aktivity zasadzujú do širších historicko-spoločenských kontextov. Atraktívna inštalácia, súhra osobitého architektonického priestoru, svetla a zvuku ponúkne návštevníkom nevšedný zážitok a silnú emóciu.

NBS – Múzeum mincí a medailí v Kremnici novú historicko-umeleckú výstavu slávnostne sprístupnilo 9. septembra 2020. Všetkých srdečne pozývame na prehliadku tejto výnimočnej výstavy. Aktuálne otváracie hodiny nájdete na www.muzeumkremnica.sk

NBS - MÚZEUM MINCÍ A MEDAILÍ KREMNICA

**STRELA
JASNÁ
OKOVANÁ!**

KREMNICKÝ MEŠTIANSKY
STRELECKÝ SPOLOK
A JEHO TERČE

MEŠTIANSKY DOM
ŠTEFÁNIKOVO NÁM. 32/38
KREMNICA

www.muzeumkremnica.sk | www.facebook.com/muzeumKremnica

Kremnická slávnosť vína sa tento rok konať nebude

Veronika Chrienová

Organizátori už tradičného jesenného podujatia Kremnická slávnosť vína avizovali jeho možné zrušenie už v lete. V septembri sa definitívne rozhodlo, že populárna degustácia vín v historických pivniciach mesta sa v novembri neuskutoční.

Podľa slov hlavného organizátora Martina Varhaňovského bolo rozhodnutie jasné vzhľadom k sprisňujúcim sa opatreniam v súvislosti s ochorením Covid-19. „Pripravené sme mali všetko, účasť potvrdilo 27 vinárstiev, vstupeniek sme vyrobili 1000 kusov, úvodná degustácia mala byť v divadelnej sále Františkánskeho kláštora pod taktovkou ikony slovenského vinárstva a vinohradníctva Miroslava Petrech zo Chateau Belá, pridali sme ďalšie dve „nové“ pivnice, teda spolu ich malo byť otvorených 12. Samozrejme, bol pripravený aj sprievodný program a gastro špeciality. Kremnickú slávnosť vína pripravujeme vždy od januára, je to náročný proces, preto si ho nemôžeme nechať na poslednú chvíľu, akurát nás tento magický rok 2020 prekvapil viac, ako sme ktokoľvek očakávali,“ vysvetlil Martin Varhaňovský. Organizátori veria, že v roku 2021 sa Kremnická slávnosť vína uskutoční už v plnej paráde.

V súvislosti s opatreniami proti novému koronavírusu sa v Kremnici túto jesen neuskutoční ani podujatie Kremnické jablko.

NBS – Múzeum mincí a medailí Kremnica srdečne pozýva na výstavu obrazov

Ivana Olbricht ZLATO V OBRAZOCH

Vernisáž výstavy sa uskutoční vo štvrtok 1. októbra 2020 o 16.00 hod. v galérii NBS – Múzea mincí a medailí na Štefánikovom nám. 33/40 v Kremnici.

Trvanie výstavy do 15. 11. 2020, otvorené pondelok - piatok.

NBS - MÚZEUM MINCÍ A MEDAILÍ KREMNICA
POZÝVA NA VÝSTAVU

IVANA
OLBRICHT

GALÉRIA NBS - MÚZEA
MINCÍ A MEDAILÍ
ŠTEFÁNIKOVO NÁM. 33/40
KREMNICA

**ZLATO
V OBRAZOCH**

1. OKTÓBRA – 15. NOVEMBRA 2020
(PONDELOK - PIATOK)

www.muzeumkremnica.sk
www.facebook.com/muzeumKremnica

Dovoľujeme si Vás informovať, že z podujatia budú vyhotovené fotografie. Fotografie budú slúžiť na propagáciu a dokumentáciu činnosti Múzea mincí a medailí Kremnica a Národnej banky Slovenska (NBS). Môžu byť zverejnené na internetovej stránke NBS, na Facebooku múzea, na intranete NBS a v Ročenke NBS, ktorú vydáva NBS.

ŠTÁTNY ARCHÍV V BANSKEJ BYSTRICI – pracovisko Archív Kremnica,
Mesto KREMNICA a ÚSTAV PAMÄTI NÁRODA

Vás pozývajú na konferenciu
pri príležitosti 692. výročia založenia mesta Kremnica

KREMNICA V DEJINÁCH 20. STOROČIA

Konferencia sa uskutoční 22. októbra 2020 so začiatkom o 9.00 hod.
v sídle Štátneho archívu v Banskej Bystrici – pracoviska Archív Kremnica,
Československej armády 951/82 v Kremnici.

PROGRAM

8:00	prezentácia účastníkov	12:00	SIVOŠ, Jerguš: Otto Nehring, vedúci ústrednej kancelárie Gestapa v Kremnici a jeho povojnové vyšetrovanie
9:00	slávnostné otvorenie konferencie	12:20	NÁROŽNÝ, Miroslav: Obnova nehnuteľných pamiatok v meste Kremnica v 20. storočí
9:20	HORVÁTHOVÁ, Ivana: Národný uhorský banícky a hutnícky spolok – odbočka Kremnica v rokoch 1893 – 1933	12:40	prestávka na obed
9:40	HAAS KIANIČKA, Daniel: Kriminalita v Kremnici medzi rokmi 1918 – 1938	14:00	CUPÁK, Jindřich: Olympijské tradície v histórii kremnického športu 20. storočia
10:00	TURÓCI, Martin: Kremnica v období veľkej hospodárskej krízy	14:20	DOBROTKOVÁ, Katarína: Kolíska umenia, kultúry a vzdelania v Kremnici
10:20	SOLČÁNIOVÁ, Valéria: Kremnickí živnostníci a podnikatelia v medzivojnovom období	14:40	LEŠKOVÁ, Agáta: Olympijské tradície v histórii kremnického športu 20. storočia
10:40	STACHOVÁ, Monika: Dichotómia mestských a vidieckych Rómov v kremnickom okrese (1927 – 1960)	14:40	ONDREJKA, Martin: História športovej školy dorastu v Kremnici
11:00	prestávka na kávu	15:00	HIRSCHNEROVÁ, Lenka: Kremnické kúpalisko – zriadenie a vývoj do času zavedenia termálnej vody
11:20	VOLENTIER, Lukáš: Vplyv Slovenského štátu na ťažbu zlata v Kremnici	15:30	záverečné zhrnutie a ukončenie konferencie
11:40	HIRČÁK, Juraj: Ján Horák, tvorca novej Kremnice		

Kontakt: +421-45/6744705, Email: archiv.bb.kr@minv.sk
Autobusová linka: Kremnica aut. st. – Kremnica Elba (odchody 9.45, 12.10, 14.25 hod).

Mestom turistov previedli nové mapy

Silvia Horváthová

Pandémia koronavírusu spôsobila, že sme za posledné mesiace mnohí museli zmeniť svoje cestovateľské plány. Slovenské mestá, skanzeny, horské chodníky či jazerá boli plné domácich turistov. A to je dobre.

Čo ale taký turista potrebuje, aby bol spokojný? V prvom rade sú to informácie. Aj to je jeden z dôvodov, prečo som si zvolila ako svoj študentský projekt tvorbu turistických máp.

Moje meno je Silvia Horváthová a som študentka Sokratovho inštitútu. Ide o ročný vzdelávací program, ktorý zastrešuje Technická univerzita vo Zvolene a Centrum environmentálnej a etickej výchovy Živica.

V rámci môjho sokratovského projektu som v spolupráci s viacerými Kremničankami vytvorila dve turistické mapy, ktoré sa viazali ku konkrétnym podujatiam. Prvá mapa vznikla vo februári a pomohla návštevníkom orientovať sa po Kremnici počas 12. ročníka Big Air v meste FIS Europa Cup & Open.

Druhú mapu sme prispôbili podujatiu Kremnické Gagy. Turistov previedla centrom mesta, ale zaviedla ich aj na odľahlejšie miesta ako napríklad na Kremnickú kalváriu, Skalku či vyhladku na Krahuliach. Návštevníci si mapu mohli zobrať v Kultúrnom a informačnom centre.

Spríevodcov ilustrovala študentka architektúry Marianna Kubová. S tlačou materiálov nám pomohlo Kultúrne a informačné centrum a občianske združenie FRST Crew Kremnica. Počas dvoch podujatí sa rozdalo približne tisíc kusov turistických sprievodcov.

Máme veľa nápadov. Do budúca by sme chceli pripraviť mapu, ktorá by upriamila pozornosť na kremnickú architektúru, staré banské diela, mapu s programom určeným pre rodiny s deťmi, či prospekt „šitý na mieru“ pre poskytovateľov ubytovania.

Kremnicu ročne navštívia desiatky tisíc turistov prevažne z Česka, Maďarska, Poľska a Nemecka. Väčšina z nich sa v meste nezdrží viac ako jeden deň. Cieľom zážitkových máp je motivovať cestovateľov, aby v meste ostali viac dní alebo sa doň opäť vrátili.

Kremnica nie je len známe starobylé námestie s morovým stĺpom, čo domáci veľmi dobre vedia. Spoločne môžeme turistom ukázať, že Kremnicu a jej okolie môžu spoznať aj inak.

Budem vďačná za akúkoľvek spätnú väzbu, tip, podnet, kritiku, záujem spolupracovať či finančne podporiť.

Môžete ma kontaktovať emailom na silmajerova@gmail.com.

MINISTERSTVO VNÚTRA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

ŠTÁTNY ARCHÍV V BANSKEJ BYSTRICI
pracovisko Archív Kremnica

Vás pozýva na výstavu

Divadlo a jeho podoby v archívnych dokumentoch

od 1. októbra 2020 do 31. mája 2021

Návštevné hodiny: Pondelok – Piatok/ 8.00 h – 15.00 h
Kontakt: +421-45/674 47 05
Email: archiv.bb.kr@minv.sk
Ul. ČSA 951/82, 967 01 Kremnica

Folk v záhrade

organizátori podujatia

Prvý sobotný septembrový večer patril v Kremnici aj folku. V Zechenterovej záhrade, kúsok za kinom, sa pod stromami rozložil koberec ako pódium pre muzikantov. Organizačno-technickú prípravu zabezpečil tím kultúrneho centra Akropola pod vedením Hanky Bodákovej. Po záhrade sa rozptýlili v slušnom počte zidení diváci. Počasie prialo a akcia sa i s dodržaním potrebných aktuálnych protiepidemických opatrení mohla začať. Prvá prišla na koberec ešte za vidna Klára Šroffeková. Zahrala a zaspievala zmes balád a pridala (ako správna folková mama) tiež niečo z repertoáru svojich ratoleští združených kedysi v skupine Zvony-Bells. Nasledovala skupina Vo vývoji, čo je rodinná obývačková kapela Junasovcov z Kremnice, obohatená o príbuzenstvo z podjavorinských kopaníc. Zaznela zväčša pôvodná tvorba a v prídavkoch sa pripojili

aj prítomní členovia už nehrajúcej skupiny Tajf. Potom prišla na rad autentická výpoveď pesničkára z Horehronia Martina Libiča, ktorý si ku koncu svojho vystúpenia „požičal“ doprovod skupiny Vo vývoji. To sa už zotmelo a vo farebnom osvetlení vyzeralo krásne prostredie Zechenterky ešte čarovnejšie. Zvuk bol tiež výborný. Z juhozápadu Slovenska prijala pozvanie a zahrala tramp-folková legenda skupina Rolničky, ktorej základy mimochodom vznikali pred 29 rokmi na Kremnickom Štóse. Čo sa nestihlo zahrať a zaspievať „oficiálne“, dohralo a dospievalo sa ešte voľne pri ohni. Oprášili sa spomienky, utužili priateľstvá. Potešil dobrý ohlas a spokojnosť zo strany účinkujúcich aj divákov. Dúfajme, že Zechenterova záhrada bude čím ďalej viac oživovaná rôznymi aktivitami a podujatiami, možno opäť aj folkovými.

Podujatie z verejných zdrojov podporil
Fond na podporu umenia.

Október v Akropole

Filmy, koncerty, divadlo...pod jednou strechou

Všetky podujatia budú realizované v zmysle aktuálnych nariadení Úradu verejného zdravotníctva SR

Podujatia kultúrneho centra podporil z verejných zdrojov Fond na podporu umenia

u. fond na podporu umenia

PREDPREDAJ.sk

AVS VÝZVAĽNÝ FOND

TICKET LIVE

SOS

KREMnica

FINANČNÁ PODPORA SAMOSPRÁVNÉHO KRAJA

ZA ELBA

MY

ŽIAR Z

rooline

CEAS

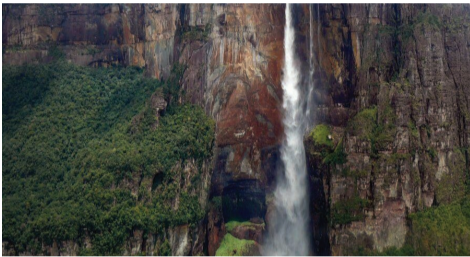
KREMnica

ticketportal

RADIO FM

Filmy

Salto je kráľ

SOBOTA 10.10. o 19.00

Najvyššie vodopády sveta a ich zlaňovanie. Čo si pod tým predstavíte? Neskutočnú scenériu, adrenalínový zážitok alebo div sveta, ktorý bežný smrteľník nepresiahne?

Slovensko, 2020, far., 64 min

Raj na zemi

STREDA 14.10. o 19.00

Dokumentárny film zachytávajúci profesionálny aj súkromný osud slovenského novinára, reportéra a fotografa Andreja Bána. Jaro Vojtek sníma prostredníctvom intímnych rozhovorov a počas spoločných putovaní po svete osobný Andrejev príbeh. Slovensko, 2019, far., 78 min

Frem

STREDA 21.10. o 19.00

Film je reakciou na súčasnú vlnu posthumanistického myslenia spôsobeneho rozvojom technológií a umelej inteligencie rovnako ako klimatickou krízou. Ľudský druh si začína uvedomovať svoju nedôležitosť a pominuteľnosť a ľudská identita sa ocitá v kríze. Slovensko, 2019, far., 73 min

Milan Sládek

STREDA 28.10. o 19.00

Milan Sládek je dokumentárny film o výnimočnej osobnosti slovenskej kultúry. Zachytáva jeho tvorivú i životnú cestu bohatú na neočakávané zvráty. Film je bohatý na archívne materiály, fotografie, záznamy predstavení i výpovede spolupracovníkov. Slovensko, 2020, far., 92 min

Prednášky

1. október, 17.30

DEŇ ARCHITEKTÚRY

ASANÁCIE HISTORICKÝCH DOMOV
Prednáška spojená s prechádzkou v uliciach mesta. Miznúca architektúra v kontexte necitlivých asanácií historických domov na území mesta Kremnica. Mesto malo problém s búraním hodnotných objektov už aj v minulosti (v období druhej polovice 20. storočia), v poslednom čase sa však s necitlivými asanáciami „roztrhlo vrece“. Celkovo ide o 11 objektov, ktoré, až na jednu výnimku, stáli v pamiatkovej zóne mesta Kremnice. Viac o tejto aktuálnej téme sa dozviete od historikov Luboša Kürthyho a Daniela Haas Kianičku.

DEN ARCH-
TEKTURY
KREMnica

16. október, 16.00

BRAŇO JOBUS / ZBERNÝ DVOR

Knihu Jobusova pricestuje po rokoch opäť do Akropoly. Originálny autor literatúry pre deti (a hudobník) osobne predstaví hrdinov dobrodružnej knihy Zberný dvor.

Koncert

24. október, 20.00

TORNÁDO LUE

Súčasný koncertný repertoár, ktorý mapuje celú históriu kapely, zaznieva v plnej sile, ako kedysi na začiatku. Tornado Lue je dnes na ceste za novým albumom.

Troja zakladajúci členovia Jana Tóthová (spev), Juraj Hladný (klávesy) a Pavol Murín (gitara) rozširujú koncertnú zostavu opäť o bicie – Marcel Jučk a saxofón – Jiří Jelínek (ex Psí vojáci, Garáž).

Film + diskusia

16. október, 18.15

ZLATÁ ZEM + DISKUSIA

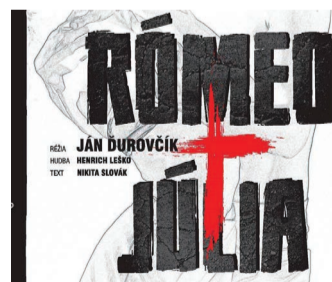
Zlatá zem absolventa VŠMU Dominika Jursu je investigatívnym, angažovaným dokumentom zaberajúcim sa problémom akoby vystrihnutým z nejakého Oscarom oceneného fikčného filmu na krúteného na motívy skutočných udalostí typu Erin Brockovich. Boj malej skupinky obyvateľstva proti zdanlivo nedotknuteľnej korporácii je ale napínavý aj na ploche niečo vyše hodinky a vo forme dokumentárneho filmu.

Premietanie filmu Zlatá zem spojené s diskusiou s režisérom (po premietaní).

Divadlo

13. október, 19.00

SLOVENSKÉ DIVADLO TANCA/ RÓMEO A JÚLIA

NÁHRADNÝ TERMÍN
Tanečné divadelné predstavenie, ktoré má za sebou uvedenie na mnohých pódiumoch po celom svete, a kvôli ktorému budeme musieť upraviť –prispôbiť aj javisko v Akropole. Ján Ďurovčík sa v tomto predstavení po 15-tich rokoch vracia na scénu, ako účinkujúci.

Inšpirované dielom W. Shakespeara
Réžia a choreografia: Ján Ďurovčík, Libreto: Nikita Slovák, Ján Ďurovčík, Hudba: Henrich Leško

Kvízy

3. október, 20.00

AKROPOLA KVÍZ VOL. 50

17. október, 20.00

AKROPOLA KVÍZ VOL. 51

Kreatívna knižnica počas letných prázdnin

Oddelenie literatúry pre deti a mládež

Ako po iné roky, tak aj v tomto roku sme počas školských prázdnin pripravili pre našich návštevníkov tvorivé dielne s názvom Kreatívna knižnica. Keďže nejaký čas bola knižnica zatvorená z dôvodu pandémie, tešili sme sa veľkej účasti detí, ktoré prišli k nám a mali chuť vyrobiť si niečo pekné a zároveň stráviť čas v našej knižnici. Potrápili sme si ručičky, ale aj hlavičky a podarilo sa nám zrealizovať mnoho kreatívnych nápadov. Tieto sme čerpali z našej bohatej knižnej ponuky, z internetu, ale najmä nás pri výbere ovplyvnili témy Prečítaného leta. Snažili sme sa recyklovať vyradené veci a tak sme napr. v týždni s témou o stromoch, využili staré puzzle a deti si z nich vyrobili strom. Zo starej vlny sme sa naučili základy techniky macramé a uplietli sme privesok paná-

čka. Zistili sme, že nepotrebná ponožka sa môže premeniť na zajaca či chobotnicu. V jeden štvrtok prileteli do knižnice aj draci, ktorí chceli vyslobodiť princeznú. Inokedy sme sa ponorili do podmorského sveta a aspoň na chvíľu sme sa preniesli myšlienkami k šíremu moru. Či už duch na štipci, alebo stojan na perá, deti boli pre každé tvorenie veľmi zaoberané. A keďže sa blížil september a začiatok školy, na poslednom stretnutí sme si spoločne vyrobili rohové záložky do kníh, nielen tých školských, ale aj tých, ktoré na ne netrpezlivo čakajú v našich policiach. Touto cestou chceme opäť poďakovať mestu Kremnica a dobrovoľným podporovateľom za príspevky na nákup potrebného materiálu.

Edícia Mudrlantky

Jana Gálisová, Oddelenie literatúry pre deti a mládež

Aj v auguste sme našim detským čitateľom ponúkli možnosť zúčastniť sa letných aktivít v knižnici. Knižnica Jána Kollára sa na jeden týždeň premenila na malé vydavateľstvo a všetky deti si spolu s lektorkou zhotovili vlastné knihy „Mudrlantky“.

Spolu 10 prihlásených detí vo veku od 6 do 10 rokov bolo rozdelených do dvoch skupín, z ktorých každá skupinka usilovne pracovala na vytvorení niekoľkostranovej knihy. Obe knihy „mudrovali“ o téme z nášho regiónu, prvá o baníctve, druhá o mincovníctve. Tvorivý workshop viedla certifikovaná lektorka divadla Thalia Teatro Monika Nespálová.

Účastníci sa zoznámili s celým zjednodušeným vydavateľským procesom, s dôrazom na autorskú a ilustračnú časť. Vyskúšali si aj bádateľskú činnosť a na internete pátrali po faktoch o daných témach. V priebehu piatich dopoludňajších stretnutí si deti vyskúšali proces vzniku knižného diela od prvého nápadu, cez tvorbu textu a ilustrácií, až po samotnú tlač a viazanie hotového produktu. Projekt mal za cieľ vychovávať budúcich literátov i vydavateľov, precvičiť tímovú prácu a podporiť kreativitu a tvorivé myslenie. Zúčastnené deti sa svojimi výtvormi pochválili v piatok na verejnej prezentácii, kde boli pozvaní rodičia a knihovníci. Za možnosť uskutočniť projekt „Edícia Mudrlantky“ touto cestou ďakujeme Fondu na podporu umenia, ktorý bol hlavným partnerom projektu.

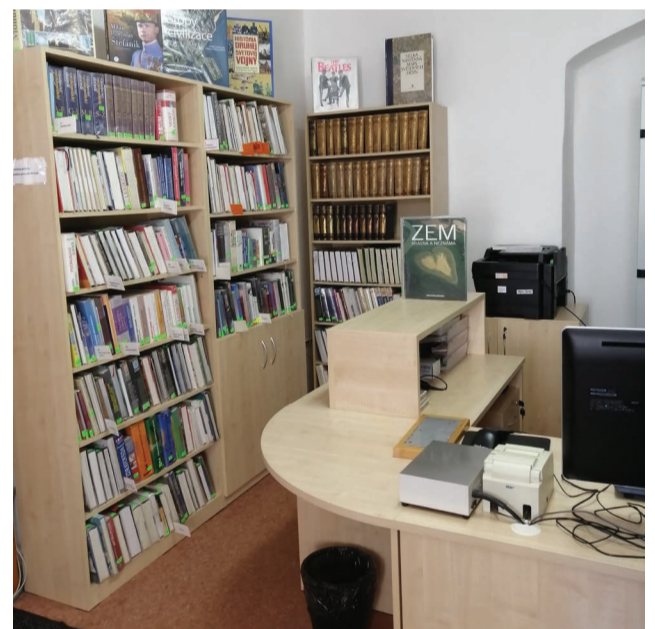

Revitalizácia priestorov knižnice

KJKK

Vďaka účelovej dotácii Banskobystrického samosprávneho kraja sa nám podarilo vyvinúť vstupné priestory Oddelenia literatúry pre dospelých a dokončiť oddelenie náučnej literatúry v detskom oddelení.

Priestory sme vymalovali, staré koberce vymenili za nové, knihy uložili do krásnych nových regálov a tešíme sa na našich čitateľov.

BANSKOBYSTRICKÝ SAMOSPRÁVNÝ KRAJ
KNIŽNICA JÁNA KOLLÁRA

KATARÍNA NÁDASKÁ
Životný cyklus človeka
z pohľadu tradičnej ľudovej
kultúry Slovenska

Srdečne Vás pozývame na prednášku s etnologičkou
Mgr. Katarínou Nádaskou PhD.
v čítárni
Knižnice Jána Kollára
v Kremnici.
Pretože
MINULOSŤ VZDELÁVA.

Dni európskeho
kultúrneho dedičstva

**streda
30.9.2020
o 13:30 hod.**

Podujatie v rámci projektu "Stretnime sa v knižnici"
z verejných zdrojov podporil Fond na podporu umenia.

Banskobystrický samosprávny kraj
Knižnica Jána Kollára
vás pozývajú na stretnutie
s **Monikou Jakubeczovou,**
ktoré sa uskutoční dňa
7.10.2020 o 16,00 hod.
v Knižnici Jána Kollára v Kremnici

BÁSNIK SA VRACIA DO RODNÉHO KRAJA

(Na okraj personálnej bibliografie Jána Švantnera)

Viola Švantnerová

*Básnik a prekladateľ**Ján Švantner**Personálna bibliografia*

Z iniciatívy Knižnice Jána Kollára v Kremnici v Banskobystrickom samosprávnom kraji vyšla v júli personálna bibliografia básnika, prekladateľa a esejistu Jána Švantnera pri príležitosti 70. výročia jeho narodenia (24. 9. 1949 v Banskej Hodruši, dnes Hodruša — Hámre), v našej literatúre činného už takmer päťdesiat rokov. Prvé básne publikoval už počas svojich štúdií na Filozofickej

Fakulte Univerzity Komenského v Bratislave. Ján Švantner sa postupne vyprofiloval ako lyrik s nezameniteľným a charakteristickým básnickým rukopisom, čoho dôkazom sú napr. básnické zbierky *O snežnom srdci*, *Neviditeľná hudba*, *Lampa* alebo najnovšia zbierka *Delfy* sú ďaleko. Švantner sa však význačne zapísal do literárneho diania aj ako prekladateľ francúzskej poézie, najmä diel najvýznamnejších básnikov francúzskej a európskej moderny a poézie 20. storočia (Charles Baudelaire, Stéphane Mallarmé, Paul Verlaine, Arthur Rimbaud, Paul Valéry, Paul Claudel, Guillaume Apollinaire, Jean Cocteau, Yves Bonnefoy a iní). Prekladateľský záber Jána Švantnera je však oveľa širší. V jeho prekladoch nájdeme i cenný preklad veršovanej poetiky Nicolasa Boileaua *Básnické umenie* z obdobia klasicizmu, známe u nás už z časomerného prekladu Bohuslava Tablica z prvej polovice 19. storočia.

V Švantnerových prekladoch nájdeme aj Saint-Exupéryho veľkolepé nedokončené dielo *Citadela* a zhutnený výklad existencialistickej filozofie Jeana-Paula Sartra *Existencializmus je humanizmus*, ktorého poznanie je nevyhnutné pre celkový obraz európskej filozofie 20. storočia.

Ján Švantner je nositeľom mnohých významných literárnych ocenení, napr. Ceny vydavateľstva Smena, Ceny vydavateľstva Slovenský spisovateľ, Pocty Karola Strmeňa, udelené ministrom kultúry SR, alebo najnovšie Ceny Literárneho fondu za básnickú zbierku *Delfy* sú ďaleko, ako aj trojnásobnej Ceny Jána Hollého.

Personálna bibliografia *Básnik a prekladateľ Ján Švantner*, ktorú zostavila a usporiadala bibliografka Alžbeta Madudová, pracovníčka Knižnice Jána Kollára v Kremnici, je rozdelená do dvoch častí, ktoré vytvárajú celistvý obraz o tomto autorovi a jeho tvorbe. V prvej časti sú okrem základných biografických údajov uvedené dobové fotografie jeho rodiska, autorove fotografické portréty z mladších i starších rokov života, ďalej reprodukcie obálok pôvodných básnických zbierok, jednotlivých preložených diel, ako i skenované dokumenty o literárnych cenách a iných literárnych vyznamenaniach Jána Švantnera. Ďalej sú to úryvky z autentických dobových literárnokritických ohlasov na jeho tvorbu a úryvky z jeho rozličných literárnych rozhovorov, uskutočnených v rozpätí takmer štyridsiatich rokov. Dôležitou súčasťou tejto časti bibliografie je syntetizujúca štúdia prof. Jána Zambora *Kontúry literárnej tvorby Jána Švantnera*. V čitateľsky príťažlivej a informatívne cennej eseji Domov, výhradne napísanej pre túto bibliografiu, potvrdil básnik Ján Švantner svoj vzťah k rodnému kraju ako k nevysychajúcejmu prameňu svojej tvorby i celého života. Obnažil v nej dialektiku vzťahu básnika a domova, ktorý napriek mnohým premenám v čase pretrváva ako konštanta jeho fyzického i duchovného sveta. Cez vzťah k rodnému kraju je viditeľný a nespochybniteľný básnikov vzťah k celému Slovensku, k jeho histórii a kultúre. Zrkadlí sa v ňom neklamná pečať autorovej bytostnej spolupatričnosti s jeho domovom, z ktorého ako z pevného a hlbokého základu vyrastajú všetky ostatné hodnoty aj v európskom zmysle slova. Autorova úvaha o domove a jeho význame pre jeho literárnu činnosť, predovšetkým pre jeho poéziu je dômyselne doplnená výberom

jeho básní, tematicky súvisiacich s rodným krajom a celým Slovenskom. Prvú časť bibliografie završuje báseň Jozefa Čertíka, venovaná Jánovi Švantnerovi a pred niekoľkými rokmi uverejnená v Slovenských pohľadoch.

Druhú časť tvorí štrnásť oddielov, v ktorých sú zoradené jednotlivé bibliografické jednotky od autorových knižne vydaných pôvodných a preložených diel až po encyklopédie, slovníky a iné vedecké práce, v ktorých je zachytená tvorba Jána Švantnera. Celú bibliografiu završuje Menný register a register zbierok a kníh prekladov, ktorý je takisto dielom zostavovateľky Alžbety Madudovej. V tejto súvislosti treba vyzdvihnúť jej prácu, ktorá v prístupnej i výsledku svedčí o nevšednom profesionálnom i vnútornom zaujatí zostavovateľky. Vytvorenie a vydanie tejto bibliografie potvrdilo a zvýraznilo celospoločenský význam Knižnice Jána Kollára, ktorá tak presiahla hranice svojho regiónu.

Je zjavné, že takto uchopená a vytvorená personálna bibliografia ďaleko presahuje rámec konvenčného bibliografického súpisu a vytvára celistvý obraz o autorovi a jeho tvorbe. Členenie jednotlivých položiek v prvej časti je dynamické a funkčné, čo svedčí o vnútornom zaujatí zostavovateľky Alžbety Madudovej. Druhá časť je zostavená a usporiadaná podľa profesionálnych zásad a princípov bibliografickej práce, ktoré zostavovateľka uplatnila s ohľadom na úplnosť i prehľadnosť bibliografických informácií.

Celá personálna bibliografia poukazuje v zhustenom a pritom koncíznom tvare na široké rozpätie tvorby Jána Švantnera, v ktorej je obsiahnutá pôvodná poézia, básnické preklady, štúdie a doslovy, literárnokritické a polemické články a poznámky ako i úvahy s kritickým a analytickým nábojom, presahujúcim hranice literatúry. Ján Švantner je tak predstavený ako autor s pevným a autentickým zázemím i postojom, ktorému však nechýba živost celistvého človeka s vyhraneným estetickým a mravným ideálom v jeho ustavičnom dotyku s premenlivou realitou dnešného sveta.

Pocta zlatej Kremnici

František Vrábel

Bývalé slobodné kráľovské banské mesto Kremnica je celkom iste jednou z najkrajších perál Banskobystrického samosprávneho kraja a okresu Žiar nad Hronom. Obklopené čarovnou prírodou Kremnických vrchov, plné cenných historických pamiatok, ktoré obdivujú turisti a návštevníci z domova aj cudziny. Mesto sa pýši aj významnými rodákmi, vlastencami, spisovateľmi, historikmi a umelcami. Je známe aj ako miesto konania celoslovensky významných kultúrnych podujatí.

V dňoch 25. — 26. júla Kremnicu navštívilo aj pozajdné múzeum Československej obce legionárskej (ČsOL) — Legiovlak, pripomínajúci roky prvej svetovej vojny a spoločný boj Čechov a Slovákov za slobodu v československom zahraničnom dobrovoľníckom vojsku — légiách. Zásluhu na tom má Ministerstvo obrany Slovenskej republiky, Riaditeľstvo Slovenských železníc, Klub historickej techniky zo Zvolena a Nadácia Milana Rastislava Štefánika v Bratislave. Napriek krátkemu pobytu navštívilo Legiovlak (predtým sa zastavil aj v Tisovci a v Rimavskej Sobote) niekoľko tisíc návštevníkov, medzi nimi aj veľa detí, žiakov a študentov, ktorí sa o túto kapitolu našich dejín živo zaujímali a z expozície si odnášali nielen upomienkové predmety a knihy zakúpené v plukovnej predajni, ale aj informačné brožúrky a letáky vydané ČsOL a Nadáciou M. R. Štefánika poskytované zdarma. Medzi návštevníkmi boli aj takí, ktorí si prostredníctvom databázy legionárov v plukovnej predajni vyhládali aj údaje o svojich predkoch — legionároch.

Zastávka v Tisovci bola spojená aj s odhalením

rekonštruovaných hrobov štrnástich príslušníkov légii a domáceho vojska, ktorí v roku 1919 v okolí Tisovca padli a sú pochovaní na cintoríne v Tisovci. Finančné prostriedky na rekonštrukciu hrobov poskytlo ministerstvo obrany Českej republiky, Banskobystrický samosprávny kraj, mesto Tisovec a Nadácia M. R. Štefánika.

Počas zastávky Legiovlaku v Rimavskej Sobote 21. júla 2020 si posádka Legiovlaku uctila 140. výročie narodenia generála Milana Rastislava Štefánika a jeho podiel na organizácii légii a vzniku Československej republiky. Počas návštevy Legiovlaku

v Kremnici 25. júla 2020 sa legionári a členovia Správnej rady Nadácie M. R. Štefánika v Bratislave poklonili aj pamiatke slovenského dobrovoľníka Ďurka Langsfelda a k jeho hrobu položili veniec.

Expozíciu Legiovlaku na jeho zastávkach na Slovensku navštívili tiež viacerí turisti zo zahraničia (Česká republika, Francúzsko, Veľká Británia, Rusko), ktorí obdivovali rekonštruované vagóny a vyslovili uznanie celému projektu pripomínajúcemu udalosti spred viac ako 100 rokov.

Mesto Kremnica má aj prehľadný informačný systém, podľa ktorého sa návštevníci môžu rýchlo zorientovať a nájsť či už historické pamiatky, ubytovacie zariadenia alebo kaviarne a reštaurácie.

Aby sme však všetko len nechválili — máme aj kritickú poznámku. Miestni obyvatelia samozrejme pomník a hrob Ďurka Langsfelda dobre poznajú, ale treba myslieť aj na návštevníkov, ktorí do mesta zavítajú. Aj my sme toto pre slovenských vlastencov významné miesto ukryté za stromami dlhší čas hľadali, aby sme tam mohli položiť veniec. Na niektorých miestach v meste a aj na hlavnej komunikácii vedúcej popri tomto pomníku by naozaj bolo potrebné umiestniť smerové tabule, ktoré by kroky návštevníkov nasmerovali k pomníku a hrobu slovenského dobrovoľníka Ďurka Langsfelda, ktorý tu v júni 1849 položil za národ život. A hádam by bolo dobré doplniť texty o dejinách Kremnice, jej pamiatkach a pomníkoch aj o stručnú zmienku o tom, kto Langsfeld bol a čím je aj pre náš dnešok dôležitý.

FRIENDS CUP 2020

M & R Gajdošovci

Aj napriek rôznym prekážkam a opatreniam sa nám podarilo pripraviť 12. ročník tenisového turnaja vo štvorhre s názvom Friends Cup. Tento rok sme ho skrátli len na 1 deň a konal sa za krásneho slnečného počasia v sobotu 01.08.2020.

Počas celého dňa sme videli množstvo výborných zápasov. K tomu sme mali navarený vynikajúci guláš, ktorý už tradične pripravil Mirko. O raňajky sa postarali Alenka a Zuzka, s prezentáciou pomáhali Timka a Simonka. Občerstvenie zabezpečilo pohostinstvo Paleta a jeho úžasní majitelia Juraj a Slávka. Pomáhali nám aj ďalší ľudia, ktorým tiež veľmi pekne ďakujeme.

Hráčov bolo aj tento rok viac než dosť, ale zvíťaziť mohli len tí, ktorí mali najlepšiu formu a to boli:

Skupina A:

1. Jaroslav Čierny / Boris Engel
2. Jordán Žufka st. / Jakub Žufka
3. Radoslav Gajdoš / Róbert Roško
4. Jozef Suláček / Jordán Žufka ml.

Skupina B:

1. Lukáš Weiss / Martin Haurík
2. Peter Baláž / Pavel Baláž
3. Branislav Grossmann st. / Miroslav Hric
4. Jozef Michalka / Milan Lupták

Veteráni:

1. Anton Littrich / Jozef Suláček
2. Jordán Žufka st. / Dušan Grňo
3. Janka Lukašiková / Cyril Gajdoš

Víťazom srdečne gratulujeme a tým, ktorým sa to tento rok nepodarilo ďakujeme za účasť a prajeme šťastie v ďalších ročníkoch.

Na záver ešte ďakujeme ŠKT Kremnica za poskytnutie tenisových dvorcov a aj tým, ktorí pomohli

finančne, alebo inou formou:

GAFAB
ELBA a.s.
JMD Art — Michal Dobias
Pohostinstvo PALETA
Milan Wagner — Partners Group
FIDENZA — Anton Ihring
PROFI Výťahy s.r.o.
Vino Matyšák — Peter Schmidt
KREMPEK, s.r.o. — Kremnická pekáreň
Hotel Centrál
Kremnické perníky — Martin Haurík
Mincovňa Kremnica
Róbert Grossmann

Tešíme sa na budúci ročník.

Kremničania v Slovenskom pohári na kolieskových lyžiach

Jozef Mecerle, foto: SLA

V polovici júla odštartoval tohtoročný seriál Slovenského pohára v behu na kolieskových lyžiach dorastu, juniorov a dospelých prvým kolom v českých Veľkých Karloviaciach. Bežci a bežkyne na lyžiach z Mestského klubu lyžiarov (MKL) Kremnica sa týchto pretekov nezúčastnili.

Do seriálu vstúpili v 2. kole v Závažnej Porube na Liptove v prvú augustovú nedeľu, keď bol na programe súpažný beh do vrchu s intervalovým štartom. Absentovali však Kremničania ml. dorastenka Laura Roglová a junior Denis Tilesch.

Z výsledkov:

Ml. dorastenci, 4,2 km (11 štartujúcich): 4. Adam Mazúr (MKL Kremnica)

Ženy a juniorky, 4,2 km (8): 1. Alena Procházková (LK Slávia Ekonóm UMB B. Bystrica), 3. Tímea Mazúrová, 5. Barbora Horniaková (obe MKL Kremnica)

Juniorky:

1. Mária Danielová (Sportrisy Poprad), 2. Tímea Mazúrová, 4. Barbora Horniaková (obe MKL Kremnica)

St. dorastenci, 4,2 km (6): 1. Matej Horniak (MKL Kremnica)

Muži a juniory, 4,2 km (15): 1. Ján Korístek (LK Ski Team Jase Látky), 2. Damián Cesnek (ŠKP Žilina, bývalý pretekár MKL Kremnica), 6. Matúš Oravec, 12. Miroslav Gajdošík (obaja MKL Kremnica)

Juniory: 1. Damián Cesnek (ŠKP Žilina, bývalý pretekár MKL Kremnica), 2. Matúš Oravec (MKL Kremnica)

V druhý augustový víkend pokračoval seriál tretím kolom v Látkach (okr. Detva), kde sa bežali preteky voľnou technikou s hromadným štartom.

Z výsledkov:

Ml. dorastenci, 8 km (10): 1. Laura Roglová (MKL Kremnica)

Ml. dorastenci, 8 km (7): 5. Adam Mazúr (MKL Kremnica)

St. dorastenci, 16 km (7): 1. Matej Horniak (MKL Kremnica)

Ženy a juniorky, 16 km (9): 1. Alena Procházková (LK Slávia Ekonóm UMB B. Bystrica), 2. Barbora Horniaková (najlepšia juniorka) 3. Tímea Mazúrová (obe MKL Kremnica)

Muži a juniory, 24 km (15): 1. Tomáš Sklenárik (UMB Team B. Bystrica), 3. Denis Tilesch (najlepší junior), 8. Matej Oravec (obaja MKL Kremnica)

Zhodnotenie zimnej sezóny 19/20

Marcel Kríž, SKI KLUB Kremnica

Momentálne klub reprezentuje 43 detí, z toho už 14 žiakov, 13 predžiakov, 16 pripravkarov a 9 trénerov. Túto zimu trénerský tím doplnila na 1 sezónu naša bývalá reprezentantka a pretekárka európskeho pohára Tereza Jančová, čo bolo obrovské obohatenie a pozdvihnutie celého klubu.

Predžiaci po 4 plánovaných výjazdoch na Stubai a 20-tich dňoch na snehu začali prípravu na Krahuliach už 7. 12., keď Krahule ako jedno z mála stredísk zasnežilo kopec extrémne rýchlo a začiatkom decembra sa mimo Krahúl lyžovalo len v 3 strediskách na SVK. Sezónu sme napriek skorému ukončeniu Covidom mali pomerne dlhú a úspešnú, od 7. 12. 19 do 13. 3. 20, kedy sme ostali celonárodne v domácej karanténe. Celkovo sme absolvovali 58 tréningových dní na snehu, z toho 38 v domácom prostredí, čo robilo 111 tréningových hodín. Rozdelené na drobné, september až november 20 tréningových dní, december už na SVK 9 tréningových dní, január 22 tr. dní, február 13 tr.dní a marec 3 tr.dni na snehu, kde nás stopol už spomínaný Covid a nemohli sme dokončiť Obl.lyž. ligu Stred ani Goralský klobúčik v Zuberi.

Predžiaci sa zúčastnili 5-tich kôl Slovenského pohára, 2 kôl pohára Slovenského zväzu lyžovania a 3 kôl Obl. lyž. ligy Stred. K výsledkom: v slovenskom pohári organizovanom SLA sa v kategórii ml. predž. chlapci U10r Viktor Ciglan umiestnil na 27. m a Cinkanič Juraj na 29.m. z bodovaných 60 detí do 10r., obaja ako mladší v kategórii. Ml. predž. dievčatá, Kika Valková 20.m. a Andrásiová L. 32. m. tiež mladšia v kategórii zo 62 bodovaných dievčat do 10r. Starší predžiaci, chlapci U12r. Prokša Samo 8. m., Ciglan Erik 9. m. a Adamský Martin 31. m. zo 73 bodovaných chlapcov do 12r na SVK. Všetci títo chlapci odchádzajú do žiakov. (menovite - Prokša, Ciglan, Adamský, Kanala, Janda). Star. predž. dievčatá U12 Tereza Krížová 11. m. ako mladšia v kategórii a 2. m. celkovo vo svojom ročníku 2009. Z jednotlivcov: Krížová Tereza, Prokša Samo a Grom Matúš vyhrali svoje kategórie celkovo. Jednotlivci do 3. m to boli Janekc 2.m., superbaby Valková Kika 3.m., ml. predž., Cinkanič 4. m., ml. predž., Volková H. 3.m., st.predž., Ciglan E. 2.m., st. predž., Kuzmický 3.m., ml. ž., Volkova L. 3.m. st.ž., Adamský T.2.m., st.ž., Domovec 3. m. st.ž.

Naši žiaci Laura Volková a Tomáš Adamský sa na základe výsledkov na začiatku sezóny nominovali na medzinárodné FIS preteky Interkritérium vo Vrátnej a v Andorre. V Andorre okrem slalomu a obrovského slalomu, ktoré jazdia v Slovenskom pohári získali skúsenosti aj v disciplíne Super G a v alpskej kombinácii. Vo februári vycestoval žiaci team aj s trénerom do Bosny — Hercegoviny, kde nás v stredisku Bjelašnica úspešne reprezentovali v slalome (v kategórii mladších žiakov sa umiestnil Lukáš Kuzmický na 4. mieste a v kategórii starších žiakov Laura Volková na 4. mieste a Tomáš Adamský na 5. mieste). Následne sa žiaci premiestnili na ďalšie FIS preteky do strediska Mokra Gora v Srbsku, kde bola táto trojica znova úspešná (Lukáš Kuzmický 5. miesto, Laura Volková 3. miesto, Tomáš Adamský 4. miesto)

Plány do budúcej sezóny 20/21

Ďalej budovať v deťoch dobrý pocit zo športu a súťaživosti, pocit vlastnej zodpovednosti a samostatnosti, hrdosť ku KLUBOVEJ PRÍSLUŠNOSTI. Ciele sú ako každoročne tie najvyššie.

RIADKOVÁ INZERCIA

Profesionálne tepovanie posteľných matracov, stoličiek, sedacích súprav, kobercov a interiéru áut. Likvidácia roztočov.
0917 921 356

Predám novú pascu na líšky, rozmer 140/60/40cm, cena 95 euro.
Tel.: 0907 181 800.

Oriem a kultivujem záhrady. 0917 921 356

Kosím záhrady a pozemky krovinozom. 0917 921 356

Kúpim staré medaily, plakety, odznaky, vyznamenania, mince.
Kontakt: 0904506160 (SMS, WhatsApp, Viber), mincestor@pobox.sk.

Predám kuchynský robot značky Grender DELUXE s príslušenstvom na mletie mäsa, šľahanie, miešanie, mletie kávy, mixovanie a pod. Nový, nepoužitý. Ponúkam za 190€. Pôvodná, nákupná cena 220€. Tel.: 0904 511 664.

Doučím matematiku žiakov 5. až 9. ročníka. Tiež pripravím deviatkov na Monitor 2021 a prijímacie skúšky z matematiky.
T.č. 0907 829 461.

Pod'akovania

Už navždy ti prestali hviezdy svietiť a slnko hriať, ale tí, čo ťa mali radi, budú na teba spomínať.
Dňa 21. 6. 2020 vo veku nedožitých 85 rokov nás navždy opustil náš milovaný

Ladislav Majliš.

Ďakujeme všetkým príbuzným, priateľom, susedom, ktorí ho odprevadili na jeho poslednej ceste. Ďakujeme za prejavy sústrasti. Smútiaca rodina.

Ďakujeme profesionálnym a dobrovoľným záchranárom a psovodom z celého Slovenska, polícii SR, poľským záchranárom so špeciálnou technikou vyhľadávania funkčných mobilných telefónov, letkám ministerstva vnútra, profesionálnym hasičom, ako aj dobrovoľnému Kremnickému hasičskému zboru, všetkým dobrovoľníkom, susedom, známym, rodinným príslušníkom, ako aj Kremnickej banskej spoločnosti, s.r.o., ELBA, a.s. a ELEKTRO FRIEBERT, s.r.o. V rámci ich možností nám pomohli. Ospravedľňujeme sa, ak sme na niekoho pozabudli.

Súčasne chceme poďakovať všetkým príbuzným, spolužiakom, priateľom, známym, ktorí svojou účasťou, kvetinami darmi a slovami útechy zmiernili náš hlboký žiaľ pri poslednej rozlúčke s našim milovaným synom

Miroslavom Szabom

Smútiaca rodina.

INZERCIA

Bijan Taxi

KREMNICA

bijansro@gmail.com

www.bijantaxi.sk

Facebook: Bijan Taxi

0948 98 48 98

Bijan Taxi

Kvalita je našim cieľom!

www.bijantaxi.sk | 0948 98 48 98

Spomínáme na svojich blízkych

To, že sa rana zahojí, je len klamné zdanie.
V srdciach nám stále zostaneš a ticho spomínáme..

9. septembra uplynulo 5 rokov, čo nás navždy opustil náš manžel, otec a starý otec

Marián Búchal.

S láskou spomínajú manželka, synovia Michal a Miroslav s rodinami a dcéra Katarína s dcérou.

Zmlkli ústa, srdiečko prestalo biť, nebolo lieku, ako ťa zachrániť.
Osud ti nedoprial s nami dlhšie byť, no v našich srdciach budeš stále žiť..

13. mája uplynulo 15 rokov, čo nás navždy opustila naša manželka, mama a stará mama

Janka Kelementová.

S láskou spomínajú manžel, dcéra a syn s rodinami.

Dňa 13. septembra 2020 uplynuli 3 roky, čo nás predišla do večnosti naša drahá mamička, stará mama a krstná mama

pani NATAŠA ONDREJOVÁ, rod. Orlická

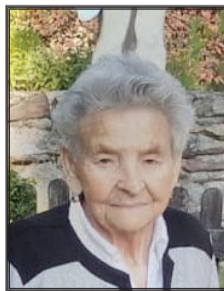
S láskou, úctou a vďakou za všetko, čo nám odovzdala, spomínajú dcéry, vnučky a vnuci, krstné deti a ostatná rodina.

Túžba po živote sa skončila, ako keď luskneš prstami a nasledovala cesta k Otčovi. Musel som ísť, navždy. Už neprídem domov, nikdy. Snáď by ste chceli počuť aspoň môj hlas, no už sa tak nestane. Tak rozhodol Pán a prijal na miesto, ktoré mi bolo určené.

Dňa 21. augusta 2020 uplynul prvý smutný rok, čo nás navždy opustil manžel, otec, starý a prastarý otec

Jozef Čerňanský.

S láskou spomínajú manželka Anna, dcéra Jarmila s rodinou, syn Ján s rodinou a dcéra Oľga s rodinou.

Všetko zmizne, len stopy Tvojej lásky a spomienka na predobré srdce nám zostane.

Dňa 15. 10. 2020 uplynie rok od chvíle, kedy sme sa navždy rozlúčili s našou drahou mamičkou

Gizelou Bahnovou.

Kto ste ju poznali venujte jej s nami tichú spomienku. S úctou a láskou spomínajú dcéra Anna a syn Anton s rodinami.

Bohatstvo mincovne, ktoré sa neleskne

Juraj Hirčák, archivár Mincovne Kremnica

Ako je známe, kremnická mincovňa funguje nepretržite od roku 1328 dodnes. Počas tejto dlhšej histórie ju preslávili predovšetkým zlaté dukáty, strieborné groše či tiliare a umelecky veľmi cenné renesančné, barokové i novodobé medaily. Dnes môžu návštevníci mincovne obdivovať podnikovú expozíciu predstavujúcu raziacu techniku v premenách času a to v pôvodných priestoroch z prvej polovice 15. storočia. Výrobky mincovne, technika a technológia razby tvoria vzácne kultúrne dedičstvo našej krajiny.

Za múrmi kremnickej mincovne sa však nachádza aj iné dedičstvo, dedičstvo, ktoré sa neblýska a dokonca nie je ani kovové. Vďaka tomuto tajomnému dedičstvu môžu aj ľudia z dávnej minulosti prehovoriť o časoch slávnych i neslávnych, či pripomenúť udalosti, ktoré upadli do tmy zabudnutia. Niektorým Kremničanom a zvlášť archivárom je určite známy latinský výrok: „Hic mortui vivunt, hic muti locuntur – Tu mŕtvi žijú, tu nemí rozprávajú.“ Aj v kremnickej mincovni mŕtvi rozprávajú – prostredníctvom archívnych dokumentov, ktoré mincovňa starostlivo uchováva vo svojom podnikovom archíve.

História archivovania

Archívne dedičstvo mincovne siaha do hlbokej minulosti. Najstaršie prevádzkové knihy od roku 1630 vypovedajú o množstvách zlata a striebra, ktoré bolo dovážané tzv. striebornými jazdcami z Banskej Štiavnice a ktoré bolo v Kremnici zmincované. Viazané sú v pergamene a na obaloch niektorých z nich sa nachádzajú latinské texty piesní a traktátov gregoriánskeho chorálu zo 14. až 15. storočia. V archíve sú uložené takmer 400-ročné dokumenty, aj tie spred 10 rokov. Všetky dokladajú významné udalosti, úspechy aj neúspechy, tragédie i veľké úsilie minciarov.

Stará je aj tradícia archivovania v mincovni. Už z roku 1752 máme zmienku o archívnej miestnosti. Od najstarších čias mal prácu archivára na starosti pokladník, resp. spektívny účtovník. V minulosti bol významným úradníkom, ktorý spolu s vŕadajnom, ako vedúcim výroby a neskôr aj mincmajstrom, zabezpečoval chod mincovne. Archív bol preto v 18. storočí súčasťou účtárne, ktorá sa nachádzala v juhovýchodnom rohu hlavnej budovy (dnes priestory podnikovej expozície).

Najväčší nepriateľ archívu

Tak ako mincovňa, aj jej archív zažíval lepšie i horšie časy. V minulosti bol najväčším nepriateľom archívnych dokumentov oheň. Najväčší známy požiar zúril v roku 1777. Podvečer, po skrotení požiaru, zaslal úradník z mincovne vrchnosti zafúľanú správu o veľkej tragédii. Z nej sa dozvedáme, že na poludnie 15. apríla vypukol požiar, „ktorý celé mesto s väčšou časťou predmestia do dvoch hodín obrátil na popol“. Vyhorelo 91 domov, františkánsky kláštor, kostol na námestí i na mestskom hrade. Vyhoreli aj niektoré prevádzky mincovne. Zachránili sa podarilo len valcovňu na strieborné pásy, sústružňu a čo je zaujímavé, aj učtáreň a pokladňu s jej spismi.

Množstvo písomných dokumentov v mincovni postupne narastalo a zrejme už na prelome 18. a 19. storočia boli staršie archivované dokumenty vyčlenené a uložené v priestoroch meštianskeho Peverelliho domu pri mincovni nazývanom po bývalom majiteľovi. Dom bol v rokoch 1913 – 1915 kvôli zlému statickému stavu asanovaný a na jeho mieste bola vybudovaná nová budova, ktorá mala aj naďalej slúžiť na ubytovanie úradníkov a pre administratívne účely mincovne. Archív sa vrátil do hlavnej

budovy mincovne.

Archív medzi Budapešťou a Prahou

Vznik Česko-slovenskej republiky 28. októbra 1918 a koniec 1. svetovej vojny znamenali aj pre mincovňu veľký zlom. Posledný uhorský riaditeľ Koloman Ürmösy dal na príkaz ministerstva financií v Budapešti vyviezť všetky drahé kovy, strojné a iné zariadenie do Budapešti. Kremnickú vlakovú stanicu opustilo vyše 50 naložených vagónov. Pri odvážaní prišiel na rad aj cenný archívny materiál. V mincovni ho naložili do drevených debien a previezli na kremnickú železničnú stanicu. Tu ho naložili do vagónov a bol pripravený na odvoz. Archívne dokumenty však už z Kremnice vyviezť nestihli. 15. decembra vo večerných hodinách dorazili na vlakovú stanicu prví príslušníci československého vojska a prerušili ďalšie odvážanie. Nové vedenie dalo dopraviť archívny materiál späť do mincovne a uložený bol v pôvodnej miestnosti, avšak bez systematického a chronologického usporiadania. Budapeštianske vládne kruhy si boli dobre uvedomeli veľkej hodnoty archívneho materiálu a pokúšali sa ho získať prostredníctvom ponuky na výmenu za dva odvezené raziace stroje. Napriek tomu, že mincovňa novozaloženého štátu zostala bez svojho strojného zariadenia a nemala vyhliadky na jeho skoré obnovenie, na túto ponuku nepristala.

Nie len Budapešť ale aj Praha mala svoje zámery s kremnickou mincovňou. Do roku 1927 spadajú plány na zrušenie kremnickej mincovne a vybudovanie novej v Prahe. Dr. Emanuela Nohejlová-Prátová cestovala do Kremnice s poverením prehladať si podnikový archív a podať správu s informáciami „ktoré by pro vývoj otázky stavby mincovny v Praze měly význam“. Nakoniec sa však od snáh vybudovať pražskú mincovňu upustilo a štátna mincovňa fungovala naďalej v Kremnici.

Rozvoj a úpadok archívnej činnosti

Údelom archívu mincovne v 40. a 50. rokoch 20. storočia bolo uvoľňovať priestory pre výrobné potreby podniku. Narýchlo poverení riaditelia mincovne si častokrát neuvedomovali kultúrny význam špecializovanej výroby podniku a nepovažovali ani jeho archívne dokumenty za dôležité. Miestnosť archívu bola uvoľnená pre kanceláriu skladu a staré dokumenty putovali do mestského úradu, kde prečkali koniec vojny.

Samotnej mincovni však 2. svetová vojna priniesla skazu. Jej strojné zariadenie bolo s ustupujúcimi Nemcami zničené. Mesto bolo podpálené a chýbalo málo, aby vyhoreli aj budovy mincovne. Obnovou mincovne bol poverený bývalý hlavný inžinier Ján Horák, ktorý podnik postavil veľmi rýchlo na nohy. Po obnove a rozšírení výroby, vybudovaní nových bytov pre minciarov, dal rozhladený riaditeľ mincovne Ján Horák presunúť časť archívnych dokumentov späť do mincovne. Archív sa tak nachádzal v suchých a vykurovaných priestoroch a jeho súčasťou bola aj kancelária archivára a študovňa spolu s knižnicou.

Pri usporiadaní archívu mal pomôcť bývalý starosta Kremnice Jozef Horváth spolu s archivárom Mikulášom Groszmannom, ktorý po prevzatí funkcie mestského archivára Teodorom Lamošom, začal pracovať v mincovni. Archívne materiály bolo potrebné po presunoch, rozdelení fondov a narušení ich systému znovu usporiadať. Mincovni podala pomocnú ruku brigáda Filozofickej fakulty Univerzity Komenského, vedená profesorom Alexandrom Húščavom. V roku 1953 sa im spolu s archivármi mincovne

Riaditeľ mincovne Ján Horák
- tvorca moderného archívu

podarilo usporiadať archívne fondy. Brigády sa zúčastnili aj študenti Jozef Novák, Pavol Kršák či Matúš Kučera a mestský archivár Teodor Lamoš. O rok na to nastúpila na miesto archivára odborná sila - historik, učiteľ a literárny pracovník Pavol Florek.

Vývoj v mincovni od polovice 50. rokov už neumožnil pokračovať v archívnej práci. Riaditeľovi Horákovi sa ešte podarilo v rokoch 1954 a 1955 zorganizovať veľké výstavy o kremnickom mincovníctve v Kremnici, Bratislave, Košiciach, Brne a v Prahe. Paradoxne po jeho veľkých úspechoch bol ohováraný a nakoniec vyšetrovaný pre ohrozenie jednotného hospodárskeho plánu a podieľaní sa na spreneverách drahých kovov. Vo väzbe strávil trinásť mesiacov. Nové vedenie sa zároveň distancovalo od mnohých vytyčených cieľov a výsledky predchodcov zatracovalo. Tento prístup sa dotkol aj archívu. Vnímaný bol predovšetkým ako sklad starých papierov, ktorý nemá praktický ošoh pre podnik a zaberá len miesto. Nový riaditeľ mincovne Ondrej Kuliš zamýšľal v uvoľnených priestoroch archívu zriadiť závodný klub ROH. Archívny materiál bol nakoniec v roku 1957 presunutý do troch malých pivničných miestností, bývalých olejových skladov. Otázka definitívneho uloženia archívnych dokumentov mincovne bola vyriešená až koncom roku 1961, keď boli uložené vo františkánskom kláštore na námestí. Tieto priestory neboli pre archív upravené a aj kvôli nízkym teplotám v zime a vysokej vlhkosti neboli vyhovujúce pre archivovanie dokumentov.

Havarijná situácia v archíve

Počiatkom 70. rokov sa situácia archívu v budove kláštora začala rapídne zhoršovať. 20. marca 1970 sa pod záťažou napadnutého snehu prepadla jedna tretina strechy na povalu v zadnom kláštorom trakte, kde boli uložené archívne dokumenty. Naliehavosť riešenia zlej situácie archívu nútila kompetentných pristupovať k rokovaniam. Problémy sa však riešili predovšetkým na papieri mnohými plánmi, no v praxi sa uplatňovali len veľmi málo. Otázka stavu a zabezpečenia archívu totiž závisela od ľudí, pre ktorých bol okrajovou a často trpenou záležitosťou. V roku 1981 bol archív presunutý do domu č. 422 na Angyalovej ulici, kde zostal až do roku 2001. V tomto období pracoval v archíve už odborník - historik a archivár PhDr. Peter Zoričák, ktorý sa zasadil za zlepšenie podmienok v archíve aj po jeho návrate do mincovne.

Návrat archívu do mincovne a súčasnosť

V roku 2001 mincovňa realizovala stavebné úpravy a zmenu užívania niektorých miestností v hlavnej budove na Štefánikovom námestí na podnikový archív. Archívne dokumenty sa sťahovali zo Zvolenskej doliny do týchto priestorov v januári 2002. Pre bádateľské potreby bola uvoľnená aj malá miestnosť, ktorá slúži ako bádateľňa a digitalizačné pracovisko. Pri starej raziarni bolo zároveň zriadené aj registrátorne stredisko zabezpečujúce predarchívnu starostlivosť. Archív tak našiel po približne 50. rokoch macošského prístupu vyhovujúce priestory v historickom komorskom dvore z prvej polovice 15. storočia. Aj dnes sa podnikový archivár stará o preberanie, ukladanie, ochranu a sprístupňovanie archívnych dokumentov pre verejnosť. Archív mincovne je naďalej dopĺňaný novými písomnosťami, ktoré majú dokumentárnu hodnotu. Veľkou pomocou pri tejto práci je predarchívna starostlivosť, ktorú svedomito zabezpečuje správkyňa registratúry.

Archivár mincovne Mikuláš Groszmann pri práci

Archívny depot v súčasnosti

Pauchlyovská stopa v Kremnici

Margita Majerská, rod. Pauchlyová, foto: archív autorky

Spomienka na Jozefa Pauchlyho,
ktorý sa narodil pred 111 rokmi
(18. 3. 1909 vo Svätom Kríži nad Hronom).

Všetko sa vlastne začalo mojím dedom Jánom Pauchlym. Hoci sa narodil v roku 1872 v Mlyňanoch, prvú rodinnú stopu zanechal v Kremnici.

Ako vyučený mlynár si približne v roku 1905 prenajal biskupský mlyn vo Svätom Kríži nad Hronom (Žiar nad Hronom). Zhruba o desať rokov neskôr si kúpil v Kremnici bývalú papiereň, ktorú prebudoval na mlyn a pekárňu. Bola to prvá parostrojná pekárňu v meste. Využil za ňou tečúci bankský vodný náhon (flúder) a zabudoval doň vodnú turbínu. Tá poháňala elektrický generátor, ktorý dával do pohybu nielen mlyn, ale nadbytočný prúd rozsvetcoval aj žiarovky v časti mesta.

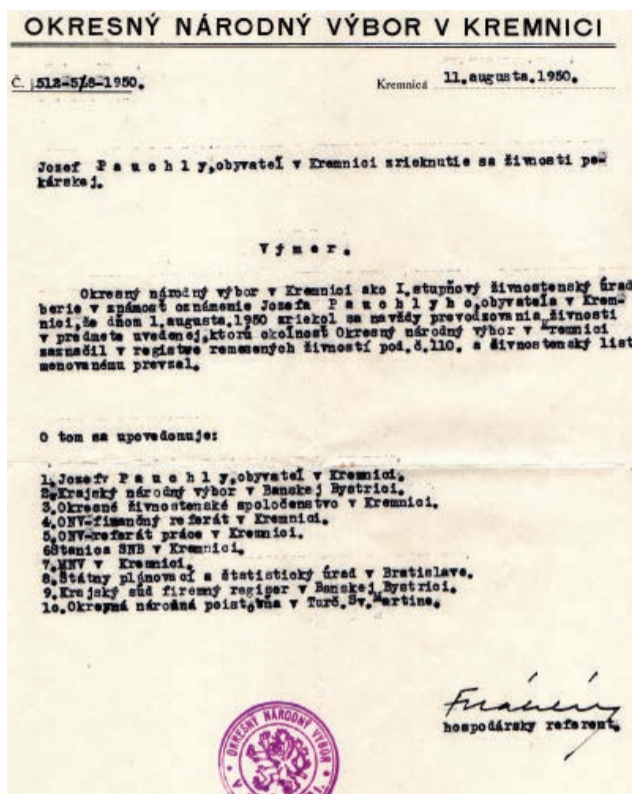
Dedo bol však aktívny aj inak. V roku 1936 postupne postavil na námestí v Kremnici dvojposchodový podpiwničný dom. Na prízemí dominovali obchody, pochopiteľne vrátane predajne pekárenských produktov. Nad nimi sa nachádzalo na tú dobu päť moderných, progresívne riešených bytov. Tento dom, pravdaže, stojí dodnes.

Starý otec mal dcéry Margitu a Helenu a dvoch synov. Dedovi synovia kráčali v jeho šľapajách. Ján Pauchly (1903 — 1956) sa vyučil za mlynára a Jozef za pekára. Ján u svojho otca pracoval ako mlynár až do otcovej smrti v roku 1939. Potom po ňom prevzal mlynársku živnosť, ktorú vykonával až do znárodnenia mlyna. So znárodnením sa môj strýko Ján nikdy nedokázal zmieriť. Ale to nebolo všetko, čo ho trápilo. Okresný národný výbor chcel mlyn úplne zlikvidovať a po vyhlásení zberu železa sa robotníci pustili aj do mlyna, presnejšie, rozoberali jeho kovové časti. Pretože sa proti tomu postavil, akoby za trest ho povolali na vojenské cvičenie, počas ktorého spolu s ďalšími kopal základy Závodu SNP v Žiari nad Hronom napriek tomu, že bol vážne chorý na srdce. Ako dôsledok pri tejto práci aj zomrel.

Jánov brat, môj otec, Jozef Pauchly (1909 — 1965) ako vyučený pekár tiež pracoval u svojho otca v pekárni. Po jeho smrti prevzal pekárenskú živnosť a na spokojnosť Kremničanov piekol veľmi kvalitný chlieb i pečivo. Starí Kremničania si to dodnes pamätajú a občas na to spomínajú. Živnosť mohol vykonávať tiež len do znárodnenia. Pekárskej živnosti sa musel zrieknuť a v auguste 1950 odovzdal živnostenský list na Okresnom národnom výbore v Kremnici.

Po znárodnení môj otec v pekárni ešte krátky čas pracoval, ale noví páni mu dali najavo, že je tam už nežiadúci. Preto sa zamestnal v Štátnej mincovni v Kremnici ako riaditeľov osobný šofér. Po výmene riaditeľa však ako bývalý živnostník už nemohol robiť ani na tomto poste a bol preradený do skladu železa s minimálnym platom. Otec však potreboval lepšie zarábať, pretože jeho syn (môj starší brat Karol) vtedy študoval a na štúdium potreboval peniaze. Preto sa otec dal preradiť do zlievarne — k ťažšej, no lepšie platennej práci. Vo vzťahu k nej bol mimoriadne zodpovedný — veľa študoval a vylepšoval technologické postupy najmä realizáciou vlastných zlepšovacích návrhov. Žiaľ, utrpel tam pracovný úraz, ktorý postihol najmä jeho slezinu a mu-

Dvor pred pekárňou

sel byť operovaný v Bratislave. Šesť rokov po operácii (23. mája 1965) zomrel na leukémiu.

S hrdosťou a láskou spomínam na rodičov: Jozef Pauchly (1909 — 1965) a Margita Pauchlyová (1915 — 1994). Boli pracovití a čestní. Otec bol známy a uznávaný nielen ako pekár, ale aj včelár. Vyrábala medzistienky, ktorých kvalitu zvyšoval mnohými zlepšovacími návrhmi, čo mu urobilo dobré meno medzi včelármi v celej republike. Okrem toho choval aj včelie matky. Vo včelárstve ho výdatne a aktívne podporovala aj moja mama, neskôr sa mu venoval aj môj, dnes už nebohý, manžel Dušan (1939 — 1992). S včelárskymi skúsenosťami sa rád podielil aj s pánom Aloizom Lörincom, z ktorého sa stal známy a uznávaný odborník. Okrem toho mal v mladosti aj ďalšie záľuby: amatérsky fotografoval a sám spracúval v tom čase ešte neobvyklé farebné fotografie, choval súťažné poštové holuby, rybárčil. S aktívnym poľovníctvom v prenajatom revíri musel skončiť, keď mu odobrili zbrojný preukaz, keďže ako živnostník bol nespoľahlivý.

Hlbokú ľudskosť prejavili moji rodičia aj k slušným občanom nemeckej národnosti z Piargov (Kremnické Bane), ktorí tesne po vojne nemohli ráno nakupovať v Kremnici. Preto sa s nimi otec dohodol, že im v určitom termíne dovezie čerstvý chlieb pred obec, kde ho čakávali. Chlieb dostali, aj keď nemali peniaze.

Ale ani naša rodina nemala na ružiach ustlané. Ako nežiadúcich nás chceli vystáňovať do Kunešova alebo do Krahúľ. Na Krahuliach býval čestný človek pán Ján Wágner. Vzhľadom na to, že moji rodičia jeho rodine cez vojnu a aj po nej pomáhali, chcel nám umožniť bývať vo svojom novopostavenom dome. Rodičia sa však proti vystáňovaniu ohradili, veď nič zlé neurobili, nikomu neublížili. Napriek zastrašovaniu zostali v Kremnici.

Päťdesiate roky minulého storočia — to bola zložitá

Pekárňu Pauchly

Pán a pani Pauchlyovci (rodičia autorky článku)

doba. Polená pod nohy kládla aj môjmu bratovi Karolovi, ktorého som v júni 2019 vypravovala na jeho poslednej ceste. Po skončení meštianky (základná škola) chcel študovať na priemyslovke, no vedenie mesta mu bolo ochotné odporučiť štúdium len na poľnohospodárskej škole, pretože bol syn živnostníka. Slušný a odvážny riaditeľ Priemyselnej školy strojníckej v Ružomberku Ing. Jozef Pokorný, ktorý pochádzal z Kremnice, chápal jeho záujem o technický odbor, prijal ho na vlastnú zodpovednosť a tak trochu aj načierno, pretože pol roka nebol Karol ani v evidencii školy.

Po absolvovaní školy brat nastúpil na základnú vojenskú službu a po návrate z nej chcel pokračovať v štúdiu na Strojnickej fakulte Slovenskej vysokej školy technickej v Bratislave. Vari trikrát sa brat uchádzal o diaľkové štúdium, avšak vedenie mesta mu nedalo odporúčenie. Keď rodičia zistili dôvod jeho neprijatia na vysokú školu, išla mama za zodpovedným pracovníkom na mestský národný výbor, všetko si vyjasnili a brat napokon mohol študovať.

Rodičia, aj keď boli veľmi pracovne vyťažení, často chodievali s nami na nezabudnuteľné dlhé výlety do hôr. Obľúbená bola každoročná túra na Skalku, odtiaľ do Turčeka k známym Krížičkovcom a od nich vlakom domov. Oboch nás „nakazili“ láskou k prírode a chuťou športovať — turistika a beh na lyžiach boli moje záľuby ešte aj pred pár rokmi.

Viem, že o živote každého človeka sa dá napísať kniha. Verím však, že aj uvedené riadky aspoň trochu napovedia, ako skromne, úprimne a napriek prekážkam sa naša rodina usilovala prispieť k spokojnosti obyvateľov Kremnice a jej okolia. Na druhej strane sme aj my našli medzi nimi veľa dobrých ľudí, priateľov a kamarátov, s ktorými a na ktorých radi spomíname.

Pekárňu v roku 1936

Ski klub a FIS CHILDREN CUP EUROPA

Marcel Kríž

Po úspešnom vstupe do kolotoča Slov. pohára v prvých dvoch kolách si naši dvaja žiaci U16 Laura Volková a Tomáš Adamský vyjzdili nomináciu na FIS Interkritérium Vrátna, odkiaľ sa im podarilo koncom januára nominovať na FIS junior preteky do ďalekej Andory. FIS Trofeu Berrufa je medzinárodná juniorská lyžiarska súťaž kategórie U14 a U16, ktorá sa každoročne koná v Andore.

V tomto prestížnom podujatí súťaží každoročne približne 20 krajín, spomedzi ktorých si Laura Volková v obrovskom slalome vyjzdila krásne 14. miesto a super G 18. miesto. Tomáš v super G 21. m. a kombinácia 29. m. SUPER! Momentálne naši dvaja reprezentanti doplnení o kolegov z klubu Lukáš Kuzmický a Adriana Považanová presunuli na ďalšie preteky do Bosny a Hercegoviny FIS Cup Children for peace in world, Sarajevo-Bjelasnica a koncom týždňa do Srbska na FIS Serbia Cup, Mokra Gora. Myslím, že naši žiaci robia obrovskú reklamu nie len Slovensku, ale aj Európe. Svojou klubovou kombináciou zviditeľňujú hlavne naše mesto Kremnica, keď všetkým domorodcom trpezlivo vysvetľujú, kde vlastne tá KREMNIKA (po nich) leží...v strede Európy.

V kategórii st. predžiaci U12 sa momentálne najviac darí Tereze Krížovej a Samuelovi Prokšovi,

ktorí si v Slov. pohári už 2x zaknihovali umiestnenie v TOP 10 a momentálne sú tiež obaja celkovo bodovaní v prvej desiatke na SVK. Ešte ich čaká posledné finálové kolo 8. 3. na Kubínke.

Z Oblastnej ligy Stred si tiež zhodne vezú do ďalších kôl plný počet bodov za 2x 1. miesto.

V kategórii U10 ml. predžiaci zbiera cenné skúsenosti Juraj Cinkanič, Kristína Valková, Liliana Andrášiová a Viktor Ciglan, ktorí sa striedavo umiestňujú v prvej dvadsiatke zo 100 súťažných detí.

Kategóriu najmenších U8 zastupuje a bojuje len v Oblastnej Lige Stred Janek Vratko, Király Štefan, Tatár Matias, Ferencik Alexander, Mazúr Maxo, Valková Miška, Žiliak Nikolaj, Považanová Eli, Weissová Anabel, Jandová Alžbeta, Kuvik Michal, Pavlovič Matúš, Klobušicka Karolínka, Hrnčiar Matej, Mia Silná a ostatné deti.

Momentálne má klub 42 detí od 5 do 16 rokov, jedného MASTER pretekára a roboty a tréningových hodín do úmoru. Dakujeme našim podporovateľom, sympatizantom, strediskám Krahule a Skalka a mestu Kremnica.

Za každú podporu aj poukázanim 2% budú deti nesmierne vďačné.

Tlačivá nájdete na www.skiklubkremnica.sk.

MKL A TJ BS usporiadajú na Skalke

Jozef Mecele, foto: Ivan Čillík

Koncom februára a v marci sa v prípade vhodných snehových podmienok okrem Bielej stopy (7. – 8. marca) uskutočnia na Skalke aj ďalšie pretekové podujatia v behu na lyžiach.

TJ Biela stopa (TJ BS) Kremnica usporiada:

29. február – 1. marec, sobota, nedeľa
Preteky Slovenského pohára v behu na lyžiach žiactva, dorastu, juniorov, dospelých
29. február – večerné preteky klasicky s intervalovým štartom

1. marec – preteky lyžiarskej zručnosti cross-country cross voľne s intervalovým štartom

Mestský klub lyžiarov (MKL) Kremnica usporiada:

21. – 22. marec, sobota, nedeľa
Veľká cena Kremnice, medzinárodné preteky FIS Kontinentálny pohár Slavic cup v behu na lyžiach dospelých a juniorov
21. marec – preteky klasicky s intervalovým štartom, muži a juniori 10 km, ženy a juniorky 5

km

22. marec – preteky voľne s hromadným štartom, muži a juniori 15 km, ženy a juniorky 10 km, spoluusporiadateľ Maďarský lyžiarsky zväz.

21. marec, sobota

Slovenský pohár v behu na lyžiach žiactva, dorastu, juniorov, dospelých veteránov, preteky klasicky s intervalovým štartom, len veteráni s hromadným štartom.

47. BIELA STOPA

7. – 8. 3. 2020
SKALKA
PRI KREMNICI
EUROLOPPET RACE

6. 3. – piatok
14:00 Biela stopa MINI

7. 3. – sobota
10:00 50 km a 25 km
FREESTYLE
18:00 vyhlásenie výsledkov
(kino Akropola)

8. 3. – nedeľa
10:30 30 km CLASSIC
10:45 Biela stopa JUNIOR

ÚPRAVA BEŽECKÝCH TRATÍ

MILÍ BEŽKÁRI,

každý bežkár starší ako 15 rokov môže prispieť na úpravu bežeckých tratí kúpou jednodňového farebného náramku v hodnote 2€ , ktorý bude mať v deň bežkovania na ruke.

Prispieť na úpravu tratí je možné aj formou kúpy nálepky v hodnote 30€, ktorá posluží ako sezónny lístok.

Predajné miesta sú zreteľne označené a zriadené:

- RELAX CENTRUM SKALKA
- DREVENIČKA PRED ŠTADIÓNOM RUDOLFA ČILLÍKA NA SKALKE
- PREDAJŇA ŠPORTOVÝCH POTRIEB CYKLO – SANTÉ V KREMNICI
- CHATA HOSTINEC
- KASSA PRI VLEKoch

AJ TOTO MÔŽE BYŤ VÁŠ PRIESTOR

ZVIDITEĽNITE SA NA STRÁNKACH
KREMICKÝCH NOVÍN

CENNÍK INZERCIE V KREMICKÝCH NOVINÁCH NÁJDETE NA
www.kremnica.sk.

Radi vám pomôžeme na:

0908 296 312, noviny@kremnica.sk

alebo v Kultúrnom a informačnom centre mesta Kremnica.

Spomíname na svojich blízkych

Už je to rok...
23. 2. 2020

Si vietor, ktorý odhrňa vlasy z môjho čela, slnko, ktoré
hladá moje líca, hviezdy vyvolávajúce zasnený úsmev na
mojich perách a si aj mesiac prinášajúci spánok na moje
unavené viečka. Si vzduch, ktorý dýcham, voda, ktorou
zaháňam smäd. Si moje všetko.
Lúbim Ťa. Mama.

To, že sa rana zahojí, to je len klamné zdanie. V srdciach nám
bolesť zostala a tiché spomínanie.

Dňa 8. marca uplynie 1 rok ako odišla naša najdrahšia

Anna Páchniková.

S láskou a úctou spomínajú manžel, dcéra s rodinou,
syn a ostatná rodina.

RIADKOVÁ INZERCIA

KUKS - výroba nábytku na mieru. Tel.: 0950 529 824, 0918 760 762,
www.kuks.sk

Predám novú pascu na líšky, rozmer 140/60/40cm, cena 95 euro.
Tel.: 0907 181 800.

Oriem a kultivujem záhrady. 0917 921 356

Kosím záhrady a pozemky krovinorezom. 0917 921 356